Թ. ՏԱՐԻ 2659 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՔԱՂՈՑ 4385 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1892 3 ՃԻՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1310 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	[illegible]	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար Երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր:

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 10/22 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ Ի ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ

Նիկոմիդիացի պատուարժան ազգայնոյ մը կողմէ մեզ ուղղեալ նամակի մը մէջ կը կարդանք հետեւեալը·

«Գրեթէ մէկ ու կէս տարիէ ի վեր քաղաքիս մէջ Յիսուսեան կրօնաւորաց խումբ մը հաստատուած է իրենց մայրապետներով հանդերձ:

«Թէեւ առաջներն ամենեւին կարեւորութիւն չունէին մեզ համար, բայց այսօր պէտք է յայտարարենք պատուական լրագրոյդ միջոցաւ թէ բաւական դիրք մը գրաւած են քաղաքիս մէջ, եւ մինչեւ իսկ մեր ազգային վարժարանի աշակերտներէն հարիւրի չափ սկսած են յաճախել անոնց վարժարանն:

«Եթէ մեր դպրոցական գործն արդի վիճակին մէջ մնայ, եթէ մեր կրթական գործիչներ, սկսեալ Առաջնորդէն, անդամք Թաղական Խորհրդոյ եւ Հոգաբարձուք դարման մը չտանին մեր վարժարանին կացութեան, աւելի մեծ կորուստ մը անխուսափելի կ'երեւի:

«Գուցէ այն ատեն բնաւ աշակերտ չմնայ մեր վարժարանին մէջ, եւ տարեկան 30,000 ղրուշի եկամուտ ունեցող այս հաստատութիւն փակուելու դատապարտի:

«Բայց այս վարժարան, ուր 400ի չափ մանչ եւ աղջիկ աշակերտներ կը յաճախեն, այս հաստատութիւն որ բազմահայ թեմի մը գլխաւոր վարժարանն է, չա՞րժեր միթէ աւելի հոգածութիւն: Այնքա՛ն դժուար բան է գովելի մրցում մը, որոյ արդիւնքն ըլլար՝ բարեկարգելով մեր տոհմային հաստատութիւն՝ ապահովել մեր զաւակաց կրթութիւնը տոհմային շրջանակի մէջ, առանց կարօտ մնալու այս կրօնաւորաց օտարոտի կրթութեան:

«Արդեօք անդէ՞պ կ'ըլլար խնդրել նաեւ Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը կրթական այս ցաւալի կացութեան վրայ:

«Զմոռնանք նաեւ իմացնել թէ այս ժէզուիդ կրօնաւորաց ննջեցեալներն իսկ մեր Լուսաւորչական Հայոցս ձայնաւոր տղոց երգեցողութեամբ թաղուած են:

«Կարծեմ թէ այս իրողութիւնք բաւական գրգիռ մը պէտք է ըլլան մեր տեղային եւ կեդրոնական Ազգ. պաշտօնէութեանց՝ աւելի բարեկարգ վիճակի մը վերածելու մեր կրթական գործը:»

* * *

Կը ձայնակցինք յարգոյ նամակագրին, բայց չենք յուսար որ Պատրիարքարանն այս մասին բան մը կարենայ ընել· զի ըստ օրինաց ո՛չ միայն իւրաքանչիւր թեմ ինքն իրեն թողուած է իւր կրթական գործը տնօրինելու համար, այլ եւ կը տեսնենք թէ կեդրոնը նոյն իսկ Պոլսոյ թաղերու դպրոցական գործին չի կրնար միջամտել իրապէս, եւ անձնիւր թաղ մէկ մէկ կերպ դպրոց ունի՝ իւր զարգացման ու բարեկեցութեան աստիճանին համեմատ: Պոլսեցի տղայք ամեն թաղերու մէջ պաշտօնապէս նոյն նախակրթական կամ բարձրագոյն նախակրթական ուսմունքը կ'առնուն, բայց երբ թաղային վարժարանէն շրջանաւարտ ելնելով ի Կեդրոնական Վարժարան դիմեն, հոն անաչառ քննութիւնը կը ցուցնէ թէ տարբեր թաղեր տարբեր կրթութիւն տուեր են այս տղոց՝ մի եւ նոյն ժամանակամիջոցի մէջ: Եթէ կրթական գործին վրայ ունենար իրական ազդեցութիւն, Պատրիարքարանն անշուշտ ամենէն առաջ այս խտրութեանց եւ անհաւասարութեանց դարման կը տանէր, եւ միօրինակ կրթական վիճակ մը կը հաստատէր Պոլսոյ թաղերուն համար:

Բայց ինչո՞ւ համար Նիկոմիդիացիք իրենց մէկ հատիկ ազգային վարժարանին վրայ չգուրգուրան, չխնամեն, չյառաջացնեն զայն: Ինչո՞ւ համար ամեն մրցումի դէմ զօրեղ վիճակի մը մէջ չդնեն զայն: Մեզ համար, Նիկոմիդիա չի կրնար բաղդատուիլ հեռաւոր գաւառներուն, արեւելեան կամ հարաւարեւելեան կողմը: Պոլսոյ թաղ մ'է գրեթէ Նիկոմիդիա: Պոլսոյ լրագիրք հոն կը կարդացուին, պոլսեցի ուսուցիչք հոն կը գործեն, կամ կրնան գործել, ինչպէս Պոլսոյ ո՛ եւ է թաղի մէջ: Ի՞նչ պատճառ կայ որ այսպիսի գաւառ մը իւր մէկ հատիկ վարժարանը դէթ նոյնքան նպաստաւոր կացութեան մը մէջ չդնէ որ գոնէ աշակերտք չփորձուին օտար հաստատութիւններ դիմել: Արդեօք չմնացա՞ւ բաղնիքներու, փուռերու եւ ազգային ուրիշ կալուածներու շինութիւնն որպէս զի Ն. Գերապատուութիւնն ալ սկսէր այլեւս իւր ուշը դարձնել կրթական գործին վրայ: Եւ եթէ հարկ է որ մինչեւ վերջն այս նիւթական շինութեամբք զբաղի Առաջնորդն, ի՞նչ կը բանին տեղւոյն Թաղական Խորհրդոյ եւ Հոգաբարձութեան անդամները:

* * *

Մեր հաստատ համոզումն է թէ մեր երկրին պիտոյից համապատասխան կրթութիւնը մեր տղայք կրթական բնիկ հաստատութեանց մէջ աւելի կը գտնեն քան օտար հաստատութեանց մէջ: Եթէ մի կողմէ քիչ մը աւելի խնամ տարուի այս վարժարանաց, եւ եթէ միւս կողմէ՝ ծնողք ետ կենան դաստիարակութեան լոկ ցուցասէր մասէն կամ արտաքին սեթեւեթներէն, մեր տոհմային վարժարանք կրնան դեռ եւս իրենց գոյութիւնը պաշտպանել Յիսուսեանց կամ այլ օտարազգեաց մրցումին դէմ: Մեք համոզուած ենք թէ մեր վարժարանաց մէջ մեր զաւակունք աւելի դիւրաւ կը ստանան օսմանեան հպատակի եւ հայ քրիստոնէի վայելուչ կրթութիւն մը, եւ հայերէնի եւ օսմաներէնի կարեւոր ուսումները լոկ ֆրանսերէնի ուսման զոհելու չեն դատապարտուիր:

Գուցէ առարկուի թէ Յիսուսեանք եւ այլք դրամական այնպիսի միջոցներ ունին որք մեզ կը պակսին: Եթէ Յիսուսեանք իրենց բովանդակ ջանքն ի Նիկոմիդիա փոխադրեն, կը հասկնանք այս առարկութեան զօրութիւնը: Բայց աշխարհի ամեն կողմը գործելու հարկադրուած այս աշխարհաքաղաքացի ընկերութիւն ա՛յնքան ցրուած է իւր աշխատութիւններ որ իւրաքանչիւր գաւառի համեմատաբար փոքր գումար մը միայն կրնայ սահմանել, եւ ի վերջոյ կը պարտաւորի տեղացւոց աջակցութեան կրթնիլ: Պէտք չէ ուրեմն հրապուրուիլ, եթէ ի սկզբան ամեն բան ձրի կը հռչակուի: Եւ յետոյ, մեք որ կրնանք յիշել Եսաւի ոսպի պնակը, կրնա՞նք դրամի հետ փոխանակել ամեն ինչ որ մեզ յատուկ է, եւ ամեն բանէ յառաջ մեր Եկեղեցին· զի Յիսուսեանց հրահանգներն իրենց կը պատուիրեն կրօնային ծաւալումն անմիջական գործ չընել, այլ նախ դպրոց հաստատել, միտքերը պատրաստել, եւ ապա մեծագոյն դիւրութեամբ դնել իրենց կրօնը տեղացիներու դաւանած կրօնին տեղ: Ահա խնդրոյն ա՛յն կէտն որ թերեւս աւելի զարնէ Առաջնորդին եւ եկեղեցական մարմնոյն ուշադրութեան, ու զանոնք եւս սթափեցնէ՝ աւելի մեծ խնամ տանելու դպրոցական գործին:

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1893 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
Սեփականութիւն Ազգ. Հիւանդանոցի

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԵՐՎԻՉԵՆ

Ազգ. Վարչութեան Կրօնական Ժողովոյ կողմէ վաւերացեալ սոյն Օրացոյցն հրատարակուած է արտօնութեամբ Կրթական Նախարարութեան, Սերվիչէն ճոխ տպագրութեամբ եւ վիճակագրական ընդարձակ ծանօթութեամբք:

Ընդարձակ Օրացոյցն իւր յաւելուածական մասին մէջ կը պարունակէ՝ Օսմ. կայսրութիւն, Աւագանի կայսերական պալատան, նախարարք Բ. Դրան, մեծ պաշտօնատարք մայրաքաղաքիս, կուսակալք նահանգաց, Օսմ. դեսպանք յօտար երկիրս, դեսպանք օտար տէրութեանց ի Կ. Պոլիս, եւայլն:

Հայրապետութիւն Ամենայն Հայոց, մայիս 5ի ընտրութիւնն եւ Համազգային Ընտրողական Ժողովն, Պատրիարքութիւն Կ. Պոլսոյ, Ազգ. Կեդր. Վարչութիւն եւ Տեսուչ Խորհուրդք, պաշտօնէութիւն Ազգ. Պատրիարքարանի, Դպրեվանք Արմաշու, Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի, Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ, Կաթողիկոսութիւնք Կիլիկիոյ եւ Աղթամարայ, հովուութիւնք յօտար երկիրս, բարեգործական եւ կրթական գլխաւոր հաստատութիւնք (Ազգ. Հիւանդանոց, Կեդր. Վարժարան, Արուեստագիտական ուսումնարան աղջ. Բերայի, Միացեալ Ընկերութիւնք Հայոց, Գալֆայեան Որբանոց, մասնաւոր վարժարանք եայլն): Վիճակագիր Ազգ. վարժարանաց Կ. Պոլսոյ, Թաղային խնամակալութիւն Բերայի, գլխաւոր վանօրայք եւ վանահայրք ի Թուրքիա, հայերէն լրագիրք ի Կ. Պոլիս, պատրիարքունք եւ ազգապետք:

Բաց ի սոյն վիճակագրական ծանօթութիւններէն, 1893ի Ընդարձակ Օրացոյցը կը պարունակէ Թուրքիոյ Ասիական ու Եւրոպական քաղաքներէն՝ աշխարհի ամեն մասանց հետ կատարուող հեռագրական հաղորդակցութեանց մանրամասն սակացոյցը (Թարիֆա), ինչպէս նաեւ Օսմ. միջազգային ու ներքին թղթատարութեանց՝ ծովու եւ ցամաքի ճամբով հաղորդակցութեանց ամբողջ ժամանակացոյցը:

Կը պարունակէ միանգամայն ծանօթութիւններ 1892 տարւոյ հնդախտին վրայ եւ հնդախտի դէմ նախազգուշական միջոցներու վրայ չորս մասէ եւ երեսուն յօդուածէ բաղկացեալ բժշկական հրահանգներ, մասնաւորաբար ի պէտս գաւառացի ժողովրդեան:

Ինչպէս կը տեսնուի սոյն հակիրճ բովանդակութենէն, Ազգ. Հիւանդանոցի Ընդարձակ Օրացոյցը նախորդ տարիներէն ճոխ ու նորագոյն պարունակութիւն մը ունի:

Գին ԵՐԿՈՒ ղրուշ

Վաճառման կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան Գրասենեակը ի Պոլիս, Մեծ-Նոր-Խան, միջնայարկ թիւ 48-49-50:

Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակները վաւերական չեն: 356

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Այն ամեն հեղինակներն ու թարգմանիչներն, որք իրենց երկասիրութիւններէն երկերկու օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրութեան, երեք անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Գ. Էջին մէջ հինգ տողով: Երեք անգամէն աւելի հրատարակելի կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան:

Երգեր, տաղեր, եղերերգեր, սիրավէպեր, նամակներ, դամբանականներ, Մկրտիչ Ա. Թուրեանի, Տպագրութիւն Ն. Կ. Պէրպէրեանի: 358 1—3

Սուրբ երկիր, նկարագրութիւն Ս. Երուսաղէմի եւ սրբազան տեղեաց, հատոր Ա. աշխատասիրեց Տրդատ վարդապետ Պալեան Թալասցի, առաջնորդ Հայոց Կեսարիոյ· Տպագր.՝ Ն. Կ. Պէրպէրեան, Կ. Պոլիս, Եսկի Զապթիյէ ճատտէսի, թիւ 61: 368 1—3

Գըզըլ Վասիյէթնամէ անուն 832 երեսէ բաղկացեալ հետաքրքրական վէպն հակառակ իւր ծաւալին՝ գինն 15է 7½ դահ.ի իջած է. գրավաճառաց 100ին 20 իսկ 10 օրինակէ աւելի գնողաց բացառիկ զեղչ· դիմել նոր գրատուն Պոլիս Աթիք Զապթիյէ փողոց թիւ 70 կամ կամուրջի գլուխն Սուճի Պօղոս եւ Յակոբ աղայից խանութն: 362 1—3

Առաջնորդ ուղղագրութեան տաճկերէն լեզուի: Բ. Տպագր. Աբիկեան Միհրան էֆ.ի սոյն գործը բարեփոխեալ ըլլալով ուղղագրական բազում գաղտնիքներ կը պարունակէ: Գին 2 ղրուշ: 364 1—3

Ընթացք շարադրութեան եւ վայելչախօսութեան Վ. Նշան Ֆ. Թորոսեանի ի պէտս ուսանողաց: գին 3 ղրշ, Բանալին ի պէտս ուսուցչաց: Գին 4 ղրշ· Դպրոցաց համար յոյժ զոհացուցիչ զեղչ: 1—3

Վենետիկի Ս. Ղազարու տպարանէն ի լոյս ընծայուած են երեք նոր գրքեր: Տարերք Թուաբանութեան, Հ. Մեսրոպ Վ. Սահակեանի, Նախադրունք Հայ. գրաբառ քերականութեան, Հ. Թադէոս Թոփճեանի, եւ Օրացոյց ու գուշակ օդոց 1893 թուականի: Վաճառման կեդրոնատեղին է Մխիթարեանց գրատունն, ի Ղալաթիա, Սեղբոս խան: Մխիթարեան օրացոյցի գինն է երկու ղրուշ: 389 3—3

Սրբազան պատմութիւն մանկանց համար (Ոտանաւոր). Գրեց Գ. Պաղտասարեան, տէր եւ տնօրէն Արեւելեան Որբանոցին ի Պրուսա: Գին 5 ղրուշ: 360 3—3

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՆ եւս քան զեւս շահագրգռիչ կը դառնան, ինչպէս օրէ օր մեր արձանագրած համառօտ իրողութիւններէն կ'երեւի ու կը մակաբերուի: Երէկ լրագրոյս ապուելու վայրկենին եկած հեռագիր մը զոր հրատարակեցինք՝ կը ծանուցանէր վերջնապէս թէ նորընտիր ընդհանուր դատախազ Պ. Թանոն Երեսփոխանաց Ժողովէն եւ Ծերակոյտէն արտօնութիւն խնդրած է այս ժողովոց միոյն կամ միւսոյն անդամ 10 անձեր դատի ենթարկելու, որոցմէ չորսը նախորդ նախարարներ են, եւ ասոնց մէջ հանրածանօթ է մանաւանդ Պ. Ռուվիէ, որ արդի Հանրապետութեան օրով ելեւմտից ամենէն յաջող նախարարն եղած է, եւ սեղանաւորական հրապարակին մէջ արդարացի համբաւ վայելած է, քանիցս ծանր տագնապներէ փրկելով ֆրանսական հրապարակն եւ ընդհանրին միջազգային հրապարակը: Միւս նախորդ նախարարք են Պ. Ժիւլ Ռօշ, առեւտրական գործոց, Պ. Անթոնէն Բրուստ, գեղարուեստից, սորա եւս յոյժ ծանօթ, առաջինն իբրեւ առաջին գործադրիչն մաքսապաշտ քաղաքականութեան եւ միանգամայն հեղինակ Զուիցերիոյ հետ մաքսային նոր եւ բարեկամական կարգադրութեան, եւ միւսն իբրեւ մին 1889ի Արուեստահանդէսի կազմակերպիչներէն: Պ. Տըվէս եւս երբեմն նախարարութեան անդամակցած է, եւ Պ. Ալպէռ Կրէվի, Հանգուցեալ Նախագահին եղբայրն, երկար ժամանակ Ալժէրիոյ կուսակալ եղած է: Պ. Լէոն Ռընօ առաջին կարգի իրաւագէտ մ'է, եւ Պ. Տիւկէ տը լա Ֆօքոնրի ազնուական դասուն պատկանող աջակողմեաններէն է, որք պատիւն ուրիշ ո՛չ մէկ բանի հետ կը փոխանակեն սովորաբար · — կամ գոնէ անանկ կ'ըսեն:

ԲԱՆԱՄԱՅԻ գործին առթիւ ընդհանուր դատախազին առաջարկը լսելով, Երեսփ. Ժողովն իւր դեկտ. 8/20ի նստին մէջ իւր մասին արտօնեց հինգ երեսփոխանաց դատի ենթարկումն, ընդ որս Պ. Ռուվիէի, որ այս առթիւ ինքնապաշտպանութիւն ընելով, ըսաւ թէ երբ յիշխանութիւն անցաւ, տեսնելով որ գաղտնի վարկի հաշիւը բաւական ստուար չէ Հանրապետութեան կարեւոր շահերը պաշտպանելու, հարկադրեցաւ իւր մի քանի բարեկամներուն դիմելու, բայց Բանամայի Ընկերութեան հետ իւր յարաբերութիւններէն երբեք անձնական օգուտ մը չէ քաղած:

Պ. ԿՈՐՆԷԼԻՈՒՍ ՀԷՐՑ գերմանացի բայց ֆրանսացեալ սեղանաւորին անունը նոյն նստին մէջ բուռն բանակռուի յառաջ բերաւ ընդ մէջ Պ. Պ. Տէրուլէտի, Միլվուայի եւ Քլէմանսոյի: Դատական նախարար Պ. Պուռժուա յայտարարեց թէ Պ. Հէրց, որ Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշան ունի (1870ի պատերազմին ժամանակ իւր բժշկութիւնն յօգուտ Ֆրանսացւոց ի գործ դրած է, Փարիզի բանակին վիրաւորեալները դարմանելով,) նոյն պատուանշանի կարգապահական խորհրդոյն առջեւ ի դատ պիտի կոչուի, պատուոյ հակառակ գործերու մէջ գտնուած ըլլալուն համար: Պ. Պ. Տէրուլէտ եւ Միլվուա ի մենամարտ հրաւիրեցին զՊ. Քլէմանսօ, որուն երեսը զարկեր էին այն Գերմանացւոյն հետ յարաբերութիւններ տածած ըլլալը:

ՊԱՆՔ ՖՐԱՆՔՕ-ԷԺԻՓՍԻԷՆ Փարիզեան Դրամատան մէջ խուզարկութիւններ կատարելով, հարցաքննիչ դատաւորն որոշ ապացոյցներ ձեռք բերաւ Խորհրդարանի այն անդամոց դէմ որոց դատի հրաւիրուիլը ծանուցուեցաւ երեկի հեռագրաւ: Բռնուած թուղթերը կը վերաբերին հանգուցեալ Լէվի Քրէմիէօ, որ դեր մը կատարած է իբրեւ միջնորդ Բանամայի գործին: —Ի՛նչ [illegible] գործ, ո՛րչափ միջնորդներ, եւ ի՛նչ ճոխ միջնորդչէքներ: Եթէ յաջողէր, Բանամայի գործն աշխարհի ամենէն շահաւոր գործն եղած պիտի ըլլար՝ իւր բացուելէն ալ առաջ:

ԼԷՎԻ ՔՐԷՄԻԷՕ եւս Հրեայ մ'է, Պառոն տը Ռէյնաքի, Քոռնէլիուս Հէրցի եւ Բոհէնի պէս: Ապաքէն, Բանամայի յայտնութիւնք մասամբ իւիք վերագրելի են հակահրէական պայքարին զոր Պ. Տրիւմոն կը մղէ Լիպր Բառօլ լրագրովը:

Պ. ՏԸ ՍՈՒՊԷՅՐԱՆ, Փարիզի հրապարակին մէկ ուրիշ հանրածանօթ սեղանաւորն, որ կարգ մը դրամատանց վարչական խորհուրդներուն անդամ է, եւ երեսփոխան միանգամայն, 40,000 ֆր. ընդունած ըլլալով իբրեւ Բանամայի պարգեւաւոր փոխառութիւնն երաշխաւորող խմբակին անդամ, խորհրդարանական քննիչ յանձնաժողովոյն առջեւ բացատրութեան կոչուեցաւ: Հոն պիտի քննուի նաեւ Պ. Հանրի Մառէ երեսփոխանը:

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (26)

Ք. ՌԻՇՊՈՒՐԿ ԵՒ Ք. ԼԻՍՑԸՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ
ԳԵՂԱՆԿԻՆ ԵՆՐԻԷԹԹԱ

Այն եղանակէն որով Մարսէլ արտասանեց այս խօսքեր, Ջիթելլա գրեթէ հասկցաւ ենթերակին ի՛նչ ըլլալը: Շունչ առաւ: Այդպիսի կինէ մը վախնալու բան չունէր:

—Այսպէս, յարեց մանկամարդ աղջիկը, այդ տարօրինակ նմանութիւն ենթադրել կուտայ քեզ թէ... այդ երկու մարդերը միեւնոյն անձն են:

—Պահ մը այնպէս կարծեցի:

—Ինչո՞ւ այնպէս չըլլայ:

—Կարելի է որ դիպուածին մէկ արդիւնքն ըլլայ: Սակայն, այս մասին կատարելապէս համոզուելու համար, պէտք ունիմ Իտալացին նորէն տեսնելու: Որովհետեւ այսօր հոս պիտի գայ, կը խնդրեմ որ տեղ մը պահես զիս, բայց անանկ մը որ կարենամ ուզածիս պէս քննել զինքը:

—Դիւրին է: Հոս կ'ընդունիմ զայն: Այս առանձնասենեակ կը հաղորդակցի իմ զարդասենեկիս, որ երկու մուտք ունի: Դուռը կիսբաց թողլով, բայց վարագոյրը գոց, պիտի կրնաս ամեն բան լսել:

—Եւ առանց տեսնուելու՝ տեսնելո՞ւ համար:

—Դրան վրայ ընկոյզի խոշորութեամբ ծակ մը կայ· ժամանակաւ հնչակի փող մը կ'անցնէր անկէ: Սեղանի մը վրայ ելնելով, պիտի կրնաս դիւրաւ տեսնել: Անանկ մը կը կարգադրեմ որ իր դէմքը դրան կողմը դարձած ըլլայ:

Երբ կարգադրութիւններն եղան, խօսակցութիւնը վերսկսեցին:

—Միթէ ըրի որ, յարեց Մարսէլ, Իտալացին ու Անգլիացին երկուքն ալ մէկ կեղծամ կը կրէին:

—Այն ատեն պէտք է ստուգե՞նք պառոնին մազերուն տկլունութիւնը:

—Անշուշտ: Եթէ այս մարդը կեղծամ չունենայ, յայտնի է թէ կը սխալիմ: Եթէ ունի, հաւանական է որ Անգլիացին եւ ինք միեւնոյն անձն են:

—Այո, բայց արդէն ենթադրելո՞ւ է թէ այս մարդ քու թշնամիդ է:

—Ոչ. միայն թէ ենթադրութիւնն ընդունելու է: Ամեն պարագայի մէջ, եթէ ծպտանք կայ, այս մարդ վտանգ մըն է քեզ համար, եւ իմ պարտքս է...

—Իմ վրաս հսկել, ըսաւ Ջիթելլա յուզուած:

—Դուն մինակ ես... Ո՞վ պիտի պաշտպանէ քեզ:

—Շնորհակալ եմ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկն անուշ ժպիտով մը: Այո, չարունակեց, իրաւունք ունիս, ճանչնալու է այս մարդը· ինչպէս քեզ, ինծ ալ անվստահութիւն եւ զարշանք կ'ազդէ: Բայց ի՞նչպէս գիտնալու է...: Չեմ կրնար գլխուն վրայ նետուիլ եւ մազերը քաշել խլել...:

Մարսէլ սկսաւ խնդալ:

—Խորամանկութիւն մը գտնելու է, ըսաւ:

—Փնտռենք... բանն յայտնելով սենեկապանուհիիս, կրնայ, ճարտար ձախաւերութեամբ մը... տուփը զարնել, գրեթէ իյնալ... եւ իր անկումին մէջ...

—Ատ չըլլար, ըսաւ Մարսէլ:

—Ուրեմն ուրիշ միջոց փնտռենք:

Մէկէնիմէկ, մանկամարդ աղջիկը քրքիջ մը արձակեց:

—Ի՞նչ կայ, հարցուց Մարսէլ:

—Իրաւ որ շատ զուարճալի պիտի ըլլայ, ըսաւ Ջիթելլա միշտ խնդալով:

—Ի՞նչ է զուարճութեանդ պատճառը: Հաւատա, աղջիկս, թէ այս ամենը շատ լուրջ բան է, վասնզի, այս գործին վերջը կրնայ ըլլալ որ արիւն թափի... իմս գուցէ...:

—Ո՛հ, ներողութիւն, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը բուռն յուզումով մը, ներէ... խնդալուս պատճառն այն է որ խիստ անհեթեթ գաղափար մը եկաւ միտքս:

—Ներեցի: Հիմակ, միտքդ բացատրէ...

Ջիթելլա ժամանակ չունեցաւ պատասխանելու:

Սենեկապանուհին ներս մտաւ եւ այցետոմս մը տուաւ տիրուհիին:

—Այս պարոնը կը պնդէ թէ իրեն կը սպասէք, ըսաւ, եւ կը յամառի ներս մտնել:

Մանկամարդ աղջիկը նշան մը ըրաւ Մարսէլին որ անմիջապէս անյայտ եղաւ:

Սրահին մէկ անկիւնը կահ մը կար, քեօշկի ձեւով սիրուն վանդակ մը որուն ոսկեզօծ ցողերը կը բանտէին միակ ընկերը զոր Ջիթելլան ունէր իր մենութեան մէջ:

—Առէք այս վանդակն, ըսաւ սենեկապանուհիին, եւ հոն դրէք:

Իր ձեռքին մօտ գտնուող ջահակալ մը կը ցուցնէր:

Սենեկապանուհին հնազանդեցաւ:

—Հիմակ, ինծ տուէք սա ծաղկեփունջն ու շաքարամանը:

Ջիթելլա ճիւղ մը խլեց փունջէն եւ մազերուն մէջ դրաւ: Կարդենի էր: Պատուհանէն նետած էր ծաղիկները զորս իրեն ղրկած էր յանդուգն պառոնը· բայց կ'ուզէր որ անիկա գիտնայ թէ անով պճնուած է ի յուշ նմա:

Յետոյ բացաւ վանդակին դուռը, շաքար մը առաւ անօթին մէջէն եւ բաց տուփին իր քովը դրաւ, վանդակին ճիշդ դիմացը: Յետոյ, բոլորովին մեղկ կերպարանք մը առնելով, հրամայեց ներս մտցունել այցելուն:

Վայրկեան մը ետքը սպասուհին կը ծանուցանէր·

—Պարոն Պարթոլոմէօ պառոնը:

Ջիթելլա ոտքելու ձեւ ըրաւ, բայց չշարժեցաւ: Շնորհալից նշանով մը պառոնին ցուցուց աթոռ մը զոր անոր համար պատրաստել տուած էր:

Մարդը խոնարհեցաւ:

Ճարպիկ դերասանուհիի մը պէս, Ջիթելլա քանի մը վայրկեանի միայն պէտք ունեցած էր պատրաստելու համար ամեն ինչ որ կրնար օգտակար ըլլալ իրեն այն պայքարին համար զոր պիտի մղէր:

Կիսաստուերին մէջ կը գտնուէր ինք, մինչ պառոնը, անկից չորս քայլ հեռուն նստած, լոյսի մէջ էր ամբողջովին:

Ջիթելլայի ձախ կողմը կը գտնուէին շըմինէն, հնչակներուն լարերը, եւ սեղանիկին վրայ, սատափէ կոթով սիրուն խարազան մը:

Աջ կողմը, պատուհանին դիմացը, փոքր ջահակալն որուն վրայ դրուած էր վանդակը, կտոր մը մետաքսով գրեթէ ամբողջովին շրջապատուած, որով մէջը պահուած անասունը չէր տեսնուեր:

Վերջապէս, որ կողմը որ դառնար, Ջիթելլա կը տեսնէր իր հակառակորդին դէմքը, թէ շըմինէի հայելիին մէջէն, թէ աջակողմը դրուած վենետկեան հայելիին մէջէն:

Մանկամարդ աղջիկը կիսովին ընկողմանեցաւ իր թիկնաթոռին մէջ, պչրօրէն կարգադրեց իր քաշմիրէ պարեգօտին ծալքերը եւ սպասեց:

Պառոնը չէր յոգներ զայն դիտելէ: Ակնարկովը կը լափէր զնա: Եւ այս՝ այնու հաճոյակատարութեամբ մանաւանդ զի իրեն եղած ընդունելութեան համեմատ՝ կը կարծէր թէ արդէն հաճելի թուած էր մանկամարդ հրապուրիչ աղջկան:

Սակայն, խօսիլ պէտք էր: Որոշումը տուաւ Ջիթելլայի մէկ հարցափորձիչ ակնարկին վրայ:

—Օրիորդ, ըսաւ ազնուութեամբ, նախ շնորհակալ ըլլալու եմ ձեզ այն շնորհին համար զոր կ'ընէք ինծ այս պահուս:

Իտալացիին ձայնին մէջ այնքան սնամտութիւն կար որ մանկամարդ աղջիկը վիրաւորուեցաւ:

—Շնորհ չեմ ըներ ձեզ, պարոն, աւելցուց քիչ մը հպարտութեամբ: Ունկնդրութիւն կուտամ ձեզ: Նոյնը կ'ընեմ ամեն անոնց որք կը խնդրեն ինծմէ:

Պարթոլոմէօ շուրթերը խածաւ, բայց չբարկացաւ: Կը կարծէր թէ գործը պչրուհիի մը հետ է:

—Միշտ շնորհ մըն է, օրիորդ, ձեզ հետ խօսիլը, որպէս կ'ընեմ ես այս պահուս, առանց տաղտկացուցիչ անձերու ներկայութեան:

—Վայրկեան մը տեսակցութիւն խնդրեցիք ինծ, ես շնորհեցի: Եկաք, մտիկ կ'ընեմ ձեզ:

Այս միջոցին, Մարսէլ, աչքն ի դէտ, օտարականին ոչ մէկ շարժումը չէր կորուսեր:

—Օրիորդ, ըսաւ Իտալացին ճշմարտութեան մեծ շեշտով մը, եռանդագին կը սիրեմ զձեզ:

Թէեւ կը սպասէր այս խոստովանութեան, Ջիթելլա քիչ մը զարմացաւ յարձակումին սաստկութենէն: Իր գեղեցիկ յօնքերը պռստեցան, սիրուն գլուխը դէպ ի ետեւ նետեց եւ նշանակիչ ծալք մը վեր առաւ շուրթը, մինչ զայրոյթի կարմիրը կը պատէր այտերը:

Երբ իր խոշոր բառն արտասանեց, պառոնն յանդգնօրէն նայեցաւ արուեստագէտուհիին՝ անոր աչուըներուն մէջ կարդալու համար իր սիրային շեշտակի յայտարարութիւնը· բայց այտերուն կարմիրը միայն տեսաւ: Իր Իտալացիի ունայնամտութեամբ, այս բարկալից եւ համեստական կարմրութեան մէջ կարծեց տեսնել համր քաջալերութիւն մը եւ լռիկ խոստովանութիւն մը:

(Շարունակելի)

Պ. ԲՈԼ ՏԸ ԳԱՍՍԱՆԵԱՔ, պօնաբարդեան եռանդնալից երեսփոխանն որ չի դադրիր Հանրապետականներն հարուածելէ, և այնքան պատուախնդիր է որ Ֆրանսայի մէջ ամենէն շատ մենամարտած մարդն է, կը յայտարարէ իւր Օդորիդէ լրագրով թէ 45,000 ֆր. ընդունած է Բանամայի Ընկերութենէն իւր լրագրով եղած ծանուցմանց համար: Բայց . . . (բայց մը կայ միշտ) ինք իւր անձնականին համար բան մը վար չէ դրած:

—Եթէ այսպիսի Ընկերութիւնք անպակաս ըլլան Ֆրանսայի մէջ, ֆրանսական լրագիրք իրենք եւս մէկ մէկ Պառոն մը Ռէյնաք կրնան դառնալ հարստութեան կողմէ:

Ի ՎԱՏԻԿԱՆ ցաւօք զիտուեր է որ նախընթաց հինգշաբթի Հռոմայ ամէն եկեղեցեաց մէջ Սրբոյն Պետրոսի գանձանակին համար կատարուած տարեկան հանգանակութիւնը շատ չնչին հասոյթ տուեր է, (5,000 ֆր. միայն,) բաղդատմամբ նախորդ տարիներու: Ամէն տարի ազնուականութեան երիտասարդ անդամներ պնակ ի ձեռին կը շրջագայէին, պաշտօնական սեւ զգեստով և սպիտակ փողկապով, մինչ այս տարի գործը քահանաներուն միայն, և գեղեցիկ տիկնայք առաջուան մրցումը չըրին՝ իրարմէ աւելի տալու:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Երեսփոխաց ժողովը, 1893ի ելմտացոյցն ընդունեց:

—Եգիպտական բանակին մէջ Թուրքերու փոքր յաւելում մը պիտի ըլլայ, պատերազմական պաշտօնարանի ընդհանուր ծախուց մէջ եղած խնայութեան շնորհիւ:

ԺՈՆ ԼԸՄՈԱՆ, որոյ մահը ծանուցինք մեր երեկշաբթի առջի թուով, խմբագիր մ՚էր որ առանց գիրք մը հրատարակած ըլլալու, միայն երեսուն տարիէ ի վեր իւր գրած ազգային-քաղաքական յօդուածներուն շնորհիւ, ո՛չ միայն Ծերակոյտի անդամ ընտրեցաւ, այլ՝ որ դժուարագո՛յն եւս է՝ Քառասուն Անմահից կաճառին անդամակցեցաւ, Ֆրանսական Ակադեմիոյ անդամ ընտրուելով: Ու թող ելնեն ըսել տակաւին թէ խմբագիրները գրական գործ մը չեն կատարեր:

Թէպէտ Անգլիոյ մէջ ծնած, բայց ֆրանսացի ծնողաց զաւակ էր: Գլխաւորապէս Տեպայի մէջ գրեց, բայց Ռըվիւ տէ Տէօ Մոնտի խմբագրութեան ալ մասնակցած է քաղաքական զանազան ուսումնասիրութիւններ հրատարակելով: Քաղաքական դաւանութեամբ, ի սկզբան Օրլէանեան էր, բայց Լուի Ֆիլիպէ ետքն, Երկրորդ Կայսրութեան օրով ֆրանսական ազատական կուսակցութեան կը պատկանէր, և ջատագովեց Իտալիոյ միութիւնն և հերքեց Պապին քաղաքական իշխանութեան վարդապետութիւնն, որուն մինչեւ վերջին հակառակեցաւ: Երբ Երրորդ Հանրապետութիւնն հաստատուեցաւ, առաջին Նախագահ Պ. Թիէռի պահպանողական քաղաքականութիւնը ջատագովեց, և անոր հրաժարումէն ետքը Շանպոռի կոմսին իշխանութեան ներքեւ Պուրպոնեան դրութեան վերահաստատումը խնդրեց, սահմանադրական եղանակաւ. բայց 1873ին երբ Շանպոռի կոմսին խիստ պայմանք ծանուցուեցան, Ժօն Լըմուան այս գաղափարէն ալ հրաժարեցաւ, և արդէն հանրապետական դրութեան պաշտպան հանդիսացաւ, մի կողմէ Հանրապետականաց ծայրայեղութիւններն հերքելով և միւս կողմէ մաքառելով կաթոլիկ կղերին դէմ:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄՆԵՐՆ Ի ՓԱՐԻԶ.— Հեռագրաց մէջ երեւցաւ որ՝ վարչապետ Պ. Ռիպոյի հզօր միջամտութեան հակառակ Երեսփ. Ժողովը միայն 6 քուէի մեծամասնութեամբ մերժած է խորհրդարանական յանձնաժողովոյ Նախագահ Պ. Պրիսոնի պաշտպանած առաջարկն որպէս զի դատական իշխանութիւնք եւս տրուին յանձնաժողովոյն: Ասոր վրայ, կարծուեցաւ թէ Պ. Պրիսոն պիտի հրաժարէր: Եթէ ժողովը Պ. Պրիսոնի իրաւունք տուած ըլլար, Պ. Ռիպօ պիտի հրաժարէր անպատճառ: Բայց Պ. Պրիսոն չհրաժարեցաւ. զի տեսաւ որ Նոր Նախարարութիւնը մեծագոյն աղդուութեամբ կը կատարէ հարկ եղած խստութիւններն, անմիջապէս ձերբակալելով գլխաւոր ամբաստանեալները:

—Կէս գիշերուն, ոստիկանութեան վերատեսուչ Պ. Լոզէ իւր գրասենեակը կանչեց 13 ոստիկանապետ՝ ձերբակալութիւնները կատարելու համար: Առտուն կանուխ կատարեցաւ ամէն բան: Կէս գիշերէն ետքը ժամ 4ին, Պ. Քլէման ներկայացաւ այն շքեղ օթեւանն ուր կը բնակի ծերունի Լէսէբսի անդրանիկ որդի Պ. Շարլ տը Լէսէբս, Ավընիւ Մոնդէնյ: Հոն Պ. Քլէման իւր անունը տուաւ: «Հասկցա՛յ, Պարո՛ն» ըսաւ Պ. Շարլ տը Լէսէբս. «Պատրաստ եմ ձեզ հետեւելու»: Ձերբակալեցաւ նաև Պ. Մարիուս Ֆոնդան, որ նոյն տունը կը բնակէր: Երեսփոխան Պ. Սան Լըրուա, որ տուն չունի ի Փարիզ, ձերբակալեցաւ պանդոկի մը մէջ: Առաջին երկուքն անդամ էին Բանամայի վարչական խորհրդոյն, և վերջինն անդամ էր խորհրդարանական յանձնաժողովոյն որ արտօնած է Բանամայի պարգեւաւոր փոխառութիւնն: Առաջին երկուքն ամբաստանեալ են Խորհրդարանի անդամներուն դրամ առաջարկելնուն համար, և վերջինն՝ ընդունելուն համար: Բանամայի Ընկերութեան թղթերն ոստիկանութեան պաշտօնեաները փոխադրեցան 16 կառքերով: Երեք ամբաստանեալք մէկ մէկ խցիկի մէջ փակուեցան: Կրնան կերակուրը դրսէն բերել, բայց չեն կրնար նախաճաշի համար երկու ֆրանքէ աւելի ծախսել, և ճաշի համար 2½ ֆր.է աւելի: Ծերունին Լէսէբս առայժմ ազատ կը մնայ: Ոստիկանութիւնը Պ. Քոռնելիուս Հէրցի բնակարանին մէջ խուզարկութիւն կատարելով, իւր թուղթեր տարուեցան երկու կառքերով, ընդ որս կան լրագրերէ կտրուած շատ մը բաներ: Բանտ տարուելուն պէս, Պ. Պ. Շարլ տը Լէսէբս, Ֆոնդան և Սան Լըրուա երկարօրէն հարցաքննուեցան ընդհանուր դատախազին կողմէ: Դատական քննութիւնը փութով յառաջ կը տարուի, դրամատուներու և սեղանաւորներու տումարներ կը քննուին ուշի ուշով, և ի մօտոյ Եղեռնադատ Ատենին առջեւ ահագին դատ մը պիտի սկսի, որ պատմական կարեւորութիւն պիտի ունենայ:

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ, որ քանի տարիէ հետէ «հինտուսթանի» կոչուած հնդիկ լեզուին ուսման կը պարապէր, յաջողեր է իւր Օրագրութեանց մէկ մասն այն լեզուաւ գրել, և մահմէտական հնդիկ գրագէտ մը անգլ. հանդէսի մը մէջ քաղուածներ կուտայ անկէ: Թագուհւոյն հնդկերէն հեղինակութիւնը բազում օրինակներով պիտի տարածուի Հնդկաստանի մէջ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրն եկեղեցական օգտաշատ երկասիրութիւն մը եւս կը պատրաստէ: Ն. Ամենապատուութիւն սկսած է գրել կիրակի օրուան Ճաշու Աւետարաններուն մեկնաբանութիւնն՝ մանաւորապէս ամէն դասակարգի ժողովրդեան բացատրելու համար այդ Աւետարաններու ոգին ու իմաստը:

Կտակաց Հոգաբարձութիւնն ի նիստ գումարուեցաւ երէկ ի Ղալաթիա, Կիւմիւշեան Ագն. Յովհաննէս էֆէնտիի ատենապետութեամբ:

Կեսարիոյ առաջնորդ Գեր. Տրդատ Ծ. վ. Պալեան, միաբան Ս. Երուսաղէմի, սկսած է հրատարակել յոյժ շահեկան և օգտակար երկասիրութիւն մը, ՍՈՒՐԲ ԵՐԿԻՐ, Նկարագրութիւն Ս. Երուսաղէմի եւ շրջակայ տեղեաց, պատկերազարդ: Առաջին հատորը, որ ի լոյս ընծայուած է արդէն Ն. Կ. Պէրպէրեան Տպարանէն, կը պարունակէ Ա. Յոպպէ և անտի ի Ռէմլէ, Բ. Ռէմլէ և անտի ի Ս. Երուսաղէմ, Գ. ընդհանուր մի ակնարկ Երուսաղէմի վրայ, հանդերձ 15 պատկերներով:

Գեր. Հեղինակն, որ երեք տարի շարունակաբար աւագ-թարգմանի պաշտօն վարած է Ս. Յակոբեանց վանքին մէջ, բաց ի իւր անձնական հետազօտութիւններէն և ուսումնասիրութիւններէն՝ օգտուած է նաև Ս. Երուսաղէմի վրայ հրատարակուած հայ եւ եւրոպացի մատենագրաց զանազան հրատարակութիւններէն:

Նոր Թատրոնի վերաշինութեան համար պատրաստուած յատակագծերն ու քարտէսներն, որք Բերայի թաղապետութեան կողմէ վաւերանալով ղրկուած էին Քաղաքապետութեան, քննուելով նաեւ նոյն պաշտօնատան երկրաչափներուն կողմէ հաստատուած է թէ օրինական տրամադրութեանց համաձայն պատրաստուած են: Քաղաքապետութեան երկրաչափներէն Ասաֆ պէյ տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարած և միանգամայն որոշած է հրդեհի յատուկ ջուրի ծորակին տեղը:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Այտընի Նահանգին Գուշ Ատասը գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Թահիր էֆ. Նախկին գայմագամ Տրանիքէի:

Աֆիոն Գարահիսարի Նաիպ անուանեցաւ Մէհմէտ Սատըգ էֆէնտի, Նախկին Նաիպ Մուղլայի:

Ծիբրը Մուսթաֆա փաշա գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Մէհմէտ Պէհաէտտին էֆէնտի, Նախորդ Նաիպ Աքբոի:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ մինչեւ ուշ ժամանակ զբաղեցաւ կարեւոր խնդիրներով:

Գօնեայի երկաթուղւոյ խնդրոյն առթիւ խորհրդակցութիւն տեղի չունեցաւ:

ՍԱՔՍ Մայնինկէնի Իշխանը քսան և չորս հատ արժէքաւոր շքադրամներ ղրկած է տրուելու համար գնդապետ Խուրշիտ պէյի եւ այն զինուորականաց որք իւր տրամադրութեանը ներքեւ դրուած էին մայրաքաղաքս այցելած պահուն:

ՀՆՁԱԽՏ.—Դեկտեմբեր 8ին ի Տրապիզոն հնձախտէ 8 դէպք և 3 մահ: Նոյն օրուան երեկոյէն մինչեւ դեկտեմբեր 9, 10 դէպք ու 3 մահ: Կարնոյ ու Վանայ մէջ ո և է դէպք չէ պատահած:

Բիթլիսի գիւղաքաղաքին մէջ հնձախտէ բռնուած երկու մարդեր մեռած են:

Բաբերդի Նահանգին մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է:

ԿՐԵՏԷ.—Այս առտու Թուրք լրագիրք կը հերքեն եւրոպական լրագրաց ոմանց այն հրատարակութիւնները թէ Կրետէի մէջ շփոթութիւններ ծագած ըլլան: Մեր Թուրք պաշտօնակիցք ըսելէ յետոյ թէ այդ հրատարակութիւնք կա՛մ անտեղեակ ըլլալու և կամ թշնամութեան արդիւնք են, կը յարեն թէ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին՝ կղզւոյն և ոչ մէկ կողմը խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը վրդովող ո և է դէպք չէ պատահած, թէ Կրետէէն առնուած պաշտօնական և ոչ-պաշտօնական տեղեկութիւնք խաղաղութիւն վրդովող այդ տեսակ դէպքեր չհաղորդելէ զատ, կը հաստատեն թէ կղզւոյն մէջ պարզ դէպքերն իսկ սկսած են պակսիլ, թէ Կրետէի մէջ ամենակատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ և թէ Վեհ. Սուլթանի ամեն կարգի հպատակներն կատարեալ համերաշխութեամբ իրենց գործերովը կ՚զբաղին և իրենց վայելած անդորրութեանը համար բարեմաղթութիւններ կ՚ընեն վասն կենաց և բարօրութեան Ն. Կ. Վեհափառութեան:

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ գայմագամ Մահմուտ Ճէլալէտտին պէյի դէմ, կ՚ըսէ Հագիգաթ, ինչ ինչ բողոքներ մատուցուած ըլլալով Քաղաքապետութեան, նոյն պաշտօնատան ժողովոյ անդամներէն Մահմուտ պէյ կղզիները ղրկուած եւ հարկ եղած քննութիւնները կատարելով վերադարձած և տեղեկագիր մը մատուցած է Քաղաքապետութեան:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ և Աւստրիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովն երեկ ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վահէ. Ցարուլին փաշայի և խորհրդակցութիւններ կատարեց:

ԻՄԹԻԱԶԻ արծաթ շքադրամ տրուած է Թնդանօթարանի քննիչ ժողովոյ անդամներէն Միրլիվա Հաֆըզ փաշայի:

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Պասրայէն դեկտեմբեր 9 թուականաւ կը հեռագրեն թէ ի Դավրէժ երեւան եկած ժանտախտը Խանդինեան անուն տեղն եւս ճարակեր է:

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ, ընդհանուր տնօրէն Օսմ. Կայս. Պանքային, յունվարի մէջ մայրաքաղաքս պիտի դառնայ Եւրոպայէն, ուր այժմ ուղեւորութիւն մը կը կատարէ:

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց ժողովն, որ կը քննէր՝ Հայտար-Փաշայի երկաթուղին մինչեւ Սկիւտար երկարելու խնդրոյն վերաբերեալ գրութիւնները, իւր քննութիւններն աւարտած և այդ գրութիւններն իւր տեղեկագրով մատուցած է Բ. Դրան:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.—Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաշուակալ Սաատի պէյ՝ մինչեւ Պաղտատ շինուելիք երկաթուղւոյ նկատմամբ ընդարձակ ծրագիր մը պատրաստելով մատուցած է Վեհ. Սուլթանին:

ՀԻՒՍՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՆԵՐԱՄՈՒՄՆ Ի ՊԷՐՈՒԹ.— Պէրութի գերմանական հիւպատոսը կը հաստատէ թէ նոյն քաղաքին մէջ Արեւելեան բռնած գերման հիւսուածներու ներածումն օր ըստ օրէ կը նուազի, վասնզի ժողովուրդը առաւելապէս կ՚ընդունի եւրոպական նորաձեւութիւնները: Սակայն վերջացած է Գերմանիայէն առնել Սաքսի չուխաները, միանգամայն հիւսուածներ, մինչ վերջին տարիներս, այս նիւթ աւստրիական Սիլեզիայէն կուգար մանաւանդ: Կարմիր մանածներու լաւագոյն տեսակները Գերմանիայէն կուգան աւելի, իսկ հասարակ տեսակները Իտալիայէն և Պելճիքայէն. վերջին ժամանակներս, Գերմանիա հրապարակին վրայ ներմուծած է Քոնկոյի կարմիր անուն նոր նիւթ մը, որ անլինով ներկուած տեսակ մը մանած է. գոյնը տոկուն է և կը դիմանայ լուացքի:

Բուրդէ և բամբակախառն բուրդէ գծաւոր ֆանելաներու վաճառումը նուազած է ուսկից կ՚օգտուին տպածոյ ֆանելաները: Այս վերջինք մեծագոյն մասամբ Գերմանիայէն կը բերուին, սակայն լաւագոյն տեսակները Անգլիայէն ու Ֆրանսայէն կը բերուին և ապագայ ունենալ կը թուին: Մինչեւ վերջին տարիներս, Աւստրիա կը հայթայթէր ամբան համար բուրդէ թեթեւ կերպասները. Գերմանիա յաջողած է մրցում բանալու:

Երեք չորս տարիէ ի վեր, Գերմանիա եւս կը հայթայթէ տափաւորի համար բամբակէ կերպասներ և բամբակէ թաւիշներ. նորաձեւութիւնը՝ մետաքսախառն բուրդէ կամ բամբակէ հիւսուածներու վրայ է, եւ Գերմանիա այս նիւթին համար կը մրցի Ֆրանսայի հետ: Ժէրսէները, թիկնոցները և որսի զգեստները որք Գերմանիայէն կուգան, մեծաքանակ կը վաճառուին ի Սուրիա:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնն այս առաւօտ մեզ կը հաղորդէ հետեւեալ երեք շրջաբերական-հեռագրերն.

Ի Ջիպէֆջէ, Սելանիկի գծին վրայ, Եւրոպայէն եկող ուղեւորաց համար հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան դեկտ. 8/20էն սկսեալ խզուած է հինգ օրուան:

—Ֆրանսայի հիւսիսային ծովեզրէն (պելժիական սահմանագլխէն մինչեւ ի Շէրպուր) ուղեւորով կամ առանց ուղեւորի եկող նաւուն համար հաստատուած 24 ժամու քարանթինային տեղ բժշկական խիստ այցելութիւն մը որոշուած է դեկտ. 8/20էն սկսեալ:

—Դանուբի և Սև ծովու ռումանական եզերքէն ուղեւորով եկող նաւուց համար հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան հինգ օրուան խզուած է դեկտ. 8/20էն սկսեալ: Այս քարանթինան պիտի սպասուի Սինոպի կամ Գավաքի մաքրանոցին մէջ: Իսկ առանց ուղեւորի եկող նաւերը 24 ժամու հսկողութեան պիտի ենթարկուին:

Ընդհ. Քննիչ
ՏՈՔԹ. ՔՕԶՕՆԻ

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիական դեսպանատան մէջ մնող գողը որ իր րէվոլվէրն ուղղած էր Պ. Միւլլէրի վրայ, նախկին ծառայ մըն է եղեր զինուորական կցորդ գնդապետ Մանէկայի: Հետը կը գտնուէին երկու սրիկայներ ալ, գերմանական հպատակ: Գողութեան յաջորդ օրը չարագործները Հայտար-Փաշա գացած էին, բայց, միտուրնին փոխելով, Ղալաթիա դարձան ուր հանդիպեցան հունգարացիի մը որմէ խնդրեցին իրենց յանձնել 3 անցագիրներ մեկնելու համար և 3 Մէճիտիէ տուին անոր: Հունգարացին ընդունեց և գնաց իմաց տալ հիւպատոսարանին, որ լուր տուաւ ոստիկանութեան: Հրամայուեցաւ հունգարացիին որ երթայ գտնէ գողերն և ըսէ անոնց թէ որովհետեւ հիւպատոսարանին մէջ շատ զբաղած էին, երկու ժամէն պիտի վերադառնար անցագիրներն առնելու համար: Ի փոխարէն այն ծառայութեան զոր կը մատուցանէր իրենց կարծեցեալ բարեկամը, սիգառի տուփ մը տուին անոր—որ Պ. Միւլլէրինն էր: Ոստիկանութիւնը քանի մը վայրկեան վերջը վրայ հասաւ և ձերբակալեց երեք չարագործները, որք բանտարկուած են ոստիկանութեան դուռը:

—Թուրք լրագիրք հետեւեալը կը հաղորդեն այս մասին.

Գողը՝ Իլիաս Բաբատոպուլոս անուն մէկն է, որ ժամանակաւ սպասաւորութիւն ըրած է աւստրիական դեսպանատան առաջին քարտուղարին: Գողութեան համար վռնտուելով և ոստիկանութեան յանձնուելով, ազատ թողուած էր, ապացոյց չգտնուելով անոր յանցապարտութեան:

Վերջերս, խնդրած էր որ վերստին ընդունուի ծառայութեան. դիմումն անպատասխանի մնացած էր: Գողութեան օրը, յաջողած էր դեսպանատուն մտնել, պատրուակելով թէ իր ձեռնարկը վերսկսելու համար էր և որովհետեւ քարտուղարը բացակայ էր, յաջողած է գողնալ 25 ոսկին և ուրիշ նիւթեր:

ՌԷԺԻԻ դէտերն անցեալ շաբաթ օր Էյուպի մէջ երկու կիներու վրայէն վեց օխայի չափ փախստեայ ծխախոտ գտնելով գրաւեցին:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ հրդեհի համար երկու նոր ջրհաններ գնած է, որք ի Բէշիկթաշ պատրաստուած և Ֆիլիպէի ցուցահանդէսին մէջ ի տես դրուած էին: Այդ ջրհանները պիտի տրուին Սկիւտարի կողմը կազմուած ջրհանկիր զօրաց վաշտին:

ՊՈԼՍՈՅ Թղթատարատան պաշտօնէութիւնը յառաջիկայ մարտին պիտի փոխադրուի ի Եէնի-Ճամի կառուցեալ նոր շէնքին մէջ:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ բնական գիտութեանց կաճառին անդամ կարգուած է Խալիլ պէյ, որդի նախկին Մեծ-Եպարքոս Էտհէմ փաշայի: Խալիլ պէյ իբրեւ Օսմանեան պատուիրակ ներկայ գտնուած էր ի Մոսկուա գումարեալ գիտական համաժողովին:

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան նոյեմբերի հասոյթն եղած է 87,983 ոսկի, նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսուան հասոյթէն 2500 ոսկի աւելի: Հաշուեցոյցը պիտի հրատարակենք վաղուան թուով:

ՀԱՐՍԱՆԻԹ.—Սթէնիայի մէջ հարսանիթէ վարակեալ տասն և չորս տղաքներ բոլորովին ապաքինած են Թաղապետական բժշկին կողմէ եղած դարմաններու շնորհիւ:

—Էյուպի ու շրջակայից մէջ եւս հարսանիթ ծագած է, սակայն բարեբաղդաբար մահ չէ պատահեր: Ձեռնհաս իշխանութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է:

ԲԵՐԱՅԻ ոստիկանութիւնը երեկ ձերբակալեց Թաշճը Բանտէլի անուն վաղեմի չարագործ մը որ զանազան ոճիրներ գործած է:

ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ՈՃԻՐՔ.—Նախընթաց օր ի Խասգիւղ տան մը տանիքին վրայ աշխատող Եօրկի անուն գործաւոր մը վեց կանգուն բարձրութենէ վար իյնալով մեռաւ:

—Վանեցի Մինաս, որ անցեալ գիշեր ի Թավուգ Փազար գինետան մը մէջ վիրաւորուած էր, նախընթաց գիշեր մեռաւ Հիւանդանոցին մէջ:

ՆՈՐ ՇՈԳԵՆԱՒ ՄԸ.—Անգլիայէն գնուած շոգենաւը «Պաղտատ» կոչուած է: Այս շոգենաւ պիտի փոխադրէ Շիրքէթի Սարուխանդէբը գլխաւոր ապրանքները:

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ ՏՌԱՄ. — Տարի մը առաջ, «Հիւտավէրտի» անուն փոքր առագաստանաւ մը, որ կը պատկանէր Լիմնոսցի Հաճի Մէհմէտ էֆէնտիին և որուն հրամատարն էր Մուսթաֆա Սալիհ, ցորեն բեռցած ըլլալով Սթանոսի Նաւահանգիստէն (Սելանիկի Նահանգ), ճամբայ ելած էր առանց մաքսային վկայագիր առնելու և անկէ ի վեր բնաւ լուր առնուած չէր վրան: Զայն գտնելու համար եղած շատ մը խուզարկութիւններն ապարդիւն մնացած էին:

Վերջերս իմացուեցաւ թէ սոսկալի տռամ մը տեղի ունեցեր է այդ նաւուն մէջ: Նաւաղներէն երեքը, Կրէտէցի Եօրկի Սեֆալուտաքի, Միխայլ և Ալեքսիս, սպանած ըլլալով նաւապետն ու Հիւսէին անուն թուրք նաւաղը, ձեռք անցուցած էին առագաստանաւը և հելլենական ջուրերը տարած էին ուր վաճառած էին ցորենը: Անկէ ի վեր, այս չարագործներ ազատօրէն կը ճամբորդէին առագաստանաւով, երբ վերջերս ձերբակալուեցան հելլենական իշխանութեանց կողմէ՝ նոր ոճրի մը համար, և քննութեան պահուն հասկցուեցաւ թէ այդ անձերուն առագաստանաւը Սելանիկի նաւահանգիստին կը վերաբերէր: Այս յայտնութեան հետեւանօք, հելլենական կառավարութիւնը իր ընդհ. հիւպատոսին միջոցաւ Սելանիկի ծովային իշխանութեանց կողմէ տեղեկութիւններ խնդրեր է որ անմիջապէս տրուեր են:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Երեկուան երկրաշարժի պահուն ի Գատը գիւղ քարուկիր երեք տուներու պատերը ճեղքուեցան:

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն՝ երէկ Զմիւռնիոյ և Հալէպի մէջ եւս երկրաշարժի ցնցումներ զգացուած են:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ֆասուլեաճեան էֆէնտիի կազմակերպած հայերէն ներկայացումն, մասնակցութեամբ տիկին Սիրանոյշի, որ շաբթուս մէջ տեղի պիտի ունենար ի Գատըգիւղ, յառաջիկայ շաբթուան յետաձգուեր է: Ֆասուլեաճեան էֆէնտի շարք մը հայերէն ներկայացումներ պիտի տայ նաև ի Վէրտի:

Մնակեան էֆէնտիի խումբն ի մօտոյ շքեղ ներկայացում մը պիտի տայ Վէրտի Թատրոնին մէջ, ի նպաստ Տիկին Պայծառ Ֆասուլեաճեանի, հայ թատրոնի այդ վաղեմի աշխատաւորին:

* *

Հռչակաւոր ձեռնածու Պ. Բագնէօվ երէկ գիշեր սկսաւ իր շահեկան ներկայացումներն ի Բերա, Սօչիէթէ-Օբերայա ընկերութեան սրահին մէջ: Օր. Ալիս Բագնէօվ, Օր. Ռէն Տէզպաք, և Պ. Ֆօյձէր կը մասնակցին Պ. Բագնէօվի փորձերուն որք տեղի պիտի ունենան ամէն գիշեր:

* *

Պ. Սանդերի ֆրանսական խումբը կը շարունակէ իր ներկայացումները Թէփէ-Պաշի Թատրոնին մէջ: Առ այժմ իր ամենէն աւելի յաջողութիւն գտած խաղն է «Les 28 jours de Clairette» որ կը ներկայացուի նաև այս գիշեր:

* *

Սիրք-Թուռնիէրը ամեն տարուընէ աւելի ընդունելութիւն կը գտնէ այս ձմեռ Բերայի հասարակութեան կողմէ: Կատարուած լարախաղացութիւնք ու զանազան փորձերն յոյժ շահեկան են ու զբօսալի: Ներկայացում ամեն գիշեր: Գիները չափաւոր:

* *

Գօնգօրտիայի տնօրէնութիւնը կը հաղորդէ մեզ թէ վերանորոգած է Պ. և տիկին Տէլ-Մէլիի պայմանագիրն: Այս երկու արուեստագէտք ամենէն աւելի զբօսալի տարրը կը կազմեն Գօնգօրտիայի խումբին: Պ. Բաքի Ակմթօբուլոսի առաջնորդութեամբ կազմուած բանտօմիմայի խումբը հետզհետէ ընտրելագոյն խաղեր կը ներկայացունէ: Այս գիշեր արտասովոր շքեղ ներկայացում՝ ճոխ յայտագրի մը համաձայն: Պիտի ներկայացուի, ի միջի այլոց, «Ռօպէն» տռամը, միջկատակի ձեւով:

*

Վաղը գիշեր, Գատըգիւղի մէջ իր առաջին ներկայացումը կուտայ Պ. Միխայլիտիի տնօրէնութեան ներքեւ կազմուած յունական թատերական խումբն, որ պիտի ներկայացունէ, յունարէն լեզուաւ «Միրահար Ջաղացպանները», Գոժէտի-Վօտվիլ 4 արարուածով: Ներկայացումը պիտի սկսի Վեհ. Սուլթանին ձօնեալ նուագով մը, որ պիտի երգուի խումբին կողմէ:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 20 Դեկտ.— Բանամայի Ընկերութեան հաշուեյարդար Պ. Մոնշիքուռ խորհրդարանական յանձնաժողովոյն տեղեկութիւն տուաւ լրագրաց և փոխառութեանց հաշիւէն Պառոն տը Ռէյնաքի տրուած գումարներուն վրայ: Բանամայի Ընկերութեան վարիչք քանիցս գանգատած են Պ. տը Ռէյնաքի պահանջումներուն դէմ:—Պ. տը Սուպէյրան խոստովանեցաւ թէ 27,000 ֆր. ընդունած է իբրեւ շահ՝ երաշխաւորող խմբակին անդամակցութեամբ:

—Սուէզի ընկերութեան վարչական խորհուրդն Օնէր ծերակուտական Պ. Կիշառ Նախագահ ընտրեց իրեն՝ փոխանակ Պ. Ֆէրտինանտ տը Լէսէպսի:

—Երեսփոխան Պ. Էմ. Արէնի կողմէ երեսփոխան Պ. Անտրիէօի դէմ մենամարտ հրաւիրուին այն պատճառաւ է որ Պ. Անտրիէօ Լիպր Բարոլին հաղորդած էր թէ Պ. Ռուվիէի և Պ. Ռօշի հետ Պ. Էմ. Արէն եւս չեքեր ընդունած է Բանամայի Ընկերութենէն:

—Պ. Քոթթիւ դեռ Փարիզ չհասաւ: Սահմանագլխին վրայ պիտի ձերբակալուի: (Բանամայի վարիչներէն է:)

ԼՈՆՏՈՆ.— Բարեյուսոյ Հրուանդանի անգլ. վարչապետ Սըր Ս. Ռոտէս Եգիպտոս գնաց, Խտիւի կառավարութենէն խնդրելու որ գործակցի հեռագրաթելի մը հաստատման ցամաքի ճամբով Մաշօնալանտէն (Հարաւային Ափրիկէ) մինչեւ Եգիպտոս, Ուկանտայի ճամբով:

ՊԵՐԼԻՆ.—Բժշկական Ընկերութիւնն իրեն պատուակալ անդամ ընտրեց Պ. Բասթէօռ:

ԻՍՄԱՅԼԱ, 21 դեկտ.— Դեկտ. 11 էն մինչեւ 20 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 83 նաւերու տասնօրեայ հասոյթն եղած է 1,740,000 ֆրանք:

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 10 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻՑ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 1/4
3 » Փարիզի »	22 75
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ	
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	23 37
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	24
Կէս օրին »	24 01 1/2
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	82 37
» » ժամ 5ին	— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ	
Փոխառ. Միւն. Ա. Սէրի	55 1/2
» Բ. »	31 3/4
» Գ. »	24 15
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ	
Սօսիէթէ Ժէնէրալ Անգլ. Լր.	5 10
Քրէտի Ժէնէրալ » »	8 09
Պանք տը Բօնս. » »	5 08
Սօս. Շանժ է վալէօր. » »	4 30
Ռէժի » »	16
Թրամուէյ » »	632 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի ֆր.	90 1/2
Բաժնեթուղթ Լաւրիօսի	78

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 21 Դեկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 40
» » 4 1/2 %	105 25
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 85
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	473 75
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	430
Օսմանեան Երկաթուղի	89 87 1/2
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	358 75
Պանք Օթօման	592 50
Քրէտի Լիօնէ	771 25
Իտալական Ռանթ 5 %	93 35
Եգիպտական միացեալ	499 37 1/2
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 14
Օսմանիյէ Օսմանեան քօնսօլիտէ	372 50
ԼՈՆՏՈՆ, 21	
Անգլ. քօնսօլիտէ	97 31
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 68
» » » Ա.	55 1/2
» » » Բ.	31 3/4
» » » Գ.	22 1/4
Օսմ. փոխառութիւն 1871	97 1/2
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	94 3/4
Պանք Օթօման	13 5/8
Այտընի երկաթուղի	19
Գասապայի երկաթուղի	11 1/2
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիյէ)	99 1/4
առանձ. բրիվիլէժիէ 1890	104
Տօմանիալ (փոխառ. Թուչիւմ)	103 1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 324
ՎԻԵՆՆԱ, 21	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 45
» Փարիզի »	47 80
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթք	168
» Երկաթուղի	45
ՊԵՐԼԻՆ, 21	
Օսմանեան Երկաթուղի	90 20
Օսմ. Ռէժի	177 70
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 245
» Փարիզի »	80 60

ՓԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 21

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 55
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 92 1/2
Օսմ. երկաթուղի	90
Օսմ. Ռէժի	358 75
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	473 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	430
Պանք Օթօման	595
Օսմանիյէ	— —

ՆԱՄԱԿ ԲԱՐԻԶԷ

ՊՌՕՆ-ՍԷԳԱՌԻ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԵՒ ԿԵՆԴԱՆԱՐԱՐ ՀԵՂՈՒԿԸ

ԲԱՐԻԶ, 3 դեկտ. 1892

Քառասուն տարի առաջ, երբ Վէրսայլի երկրագործական համալսարանին մէջ հողագործական ուսումներս կ՚ընէի՝ ֆրանսացի ընկեր մ՚ունէի Բարի անուամբ, որ թուանշանական երաժշտութեան և յիշողագիտութեան գործի մը հեղինակին որդին էր:

Սոյն ազնիւ ընկերս ծանօթացուց զիս երկու անձանց, որոց վրայ յաճախ կը խօսէր ինձ մեծ աւիւնով և հիացմամբ, մին էր Մ. Ժագմէն, երիտասարդ և գիտնական ճանապարհորդն ի Հնդկաստան, որոյ վրայ սքանչելի նամակներ հրատարակած է եւ անոր վաղաժամ մահուամբ վերջացուցած է իւր յուսալից կեանքը, միւսն էր Մ. Պռօն-Սէգառ որ, յայնժամ դեռ անծանօթ, իւր բազմաթիւ նշանաւոր աշխատութեամբք Բարիզու Գիտութեանց Ճեմարանին միջոցաւ, աշխարհի ուշադրութիւնը կը գրաւէր իւր բնագիտական բարձր հանճարին վրայ:

Սոյն բնիկ ամերիկացի գիտնականն այն ատեն շատ թշուառ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր և հին տան մը եօթներորդ յարկին մէջ փոքրիկ սենեակ մը կը բնակէր՝ մերձ երկնքին և հրեշտակաց, որպէս կ՚ըսէր յաճախ տխուր ժպիտով մը:

Տասն տարիներ անցան և ցաւօք կ՚ըսեմ որ մոռցած էի սոյն երկու բարեկամներս, երբ աչքս տխուր հիւանդութիւնը վրաս եկաւ և, սնանկացեալ հրէին նման, սկսայ որոնել անցեալոյն մէջ ունեցած բարեկամներս և յիշատակներս, սրտիս խորը գտայ մանաւանդ Պռօն-Սէգառի քաղցր յիշատակը, վասն զի միշտ գուշակած էի մեծ ապագայ սոյն գիտնականին համար:

Հարցափորձներէ վերջ իմացայ առանց զարմացման և մեծ բերկրանօք թէ Մ. Պռօն-Սէգառ Գիտութեանց Կաճառին անդամ և Սօրպօնի դասախօս եղած էր եւ թէ նշանաւոր գիւտով մը հռչակ կը շահէր. ականջներս սրեցի և իմացայ որ, իւր բաւական յառաջացեալ ծերութեան մէջ իւր ոյժերը կազդուրելու համար ըրած է այդ գիւտ և անձնական փորձերով հաստատած և վաւերացուցած է զայն:

Շնորհիւ այդ գիւտին մանկամարդ կնոջ մը հետ կ՚ամուսնանայ և մի քանի զաւակ կ՚ունենայ և այժմ դեռ կայտառ և քաջառողջ կ՚ապրի, միշտ շնորհիւ իւր հնարած հեղուկին, որով կը կազդուրէ իւր մարմինը:

Ի՞նչ է այդ հեղուկը, որ փառաւորապէս կը մրցի Ժուվանսի համբաւաւոր ջուրին հետ։

Քիմիագիտական միջոցներով՝ նապաստակի և շան մարմիններու կենսային հիւթը կը հաւաքէ և կը զտէ․ սոյն հեղուկը թէ՛ մարմնական զօրութիւնը կը կազդուրէ և թէ՛ անդամալուծական հիւանդութեանց դարման կը լինի։

Անմիջապէս դիմեցի նախ Բարիզաբնակ հայ բժիշկ Տօքթ․ Քէմհաճեան հանճարեղ բարեկամիս, որ բժշկական գիտութեան ամեն յառաջդիմութեան տեղեակ է միշտ և որ վկայեց թէ ժամանակէ մը ի վեր սոյն հեղուկը մեծ արդեամբ կը գործածէ և բաւական յաջողութիւն գտած է ի միջի այլոց մի ծերունի յաճախորդի վրայ։

Դիմեցի նաեւ Պրօֆ-Սեգառ վաղեմի բարեկամիս, հարցնելու համար գլխաւորաբար թէ արդեօք Բարիզու մէջ երեւելի ակնաբոյժ մը փորձա՞ծ էր արդէն սոյն հեղուկին զօրութիւնն աչաց տկարութեան վրայ, որոյ ի պատասխանի փութաց ծանուցանել թէ Տօքթօր Վէգէր՝ քաջածանօթ և տաղանդաւոր ակնաբոյժն արդէն փորձած էր իւր հեղուկը․ գրեցի նաեւ սոյն վերջին բժշկին և նորա բարեյաջող և հաճոյական պատասխանին համեմատ պիտի սկսիմ ընդհուպ սոյն դեղը նուաղեալ աչացս համար։

Թէպէտ իմ ամենամեծ յոյսս և ջերմաջերմ հաւատքս բիւրաւոր աստղեր և արեգակներ ի քթթել ական ստեղծող Ամենակարող և Բարեգութ Աստուծոյս հայրախնամ ողորմութեանը վրայ դրած եմ, այսու հանդերձ կը հաւատամ նաեւ մարդկային իմաստութեան հնարքներուն և գիտութեանց անվերջանալի յառաջդիմութեանց վրայ։

Միայն այս անգամ սոյն զօրաւոր դեղը գործածելէ առաջ ինքզինքս Արմաշու Զարխափան Ս․ Աստուածածնայ հզօր պաշտպանութեանն և անզառնալի բարեխօսութեանը կը յանձնարարեմ, հաստատապէս խոստանալով Տիրամօր Ս․ Կուսի ոտքն երթալ յուխտ և երկրպագութիւն։

Անշուշտ Պոլսոյ մեր քաջավարժ և ընտիր բժիշկք գիտեն սոյն ամենակարեւոր գիւտն և սկսած են փորձել մերազնեայ հիւանդաց վրայ․ փափաքելի է ինձ գիտնալ իրենց կարծիքն այս մասին և վերահասու լինել այդ փորձերու արդեանց։

ՅՈՎՀ․ ԹԻՒՑՍԻՒՋԵԱՆ

Ց․ Գ․ Կարգ մը տարաձայնութեանց առաջքն առնելու համար, մտադիր եմ ի մօտոյ «Արեւելք»ի մէջ հրատարակել մի անկեղծ տեսութիւն Բարիզու հայ ուսանողութեան վրայ։ ՆՈՅՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐԻ ԳԱՆԳԱՏ

Դու նկարչութեան մէկ խեղճ հետամուտ,
Չգիտեմ ինչո՞ւ բաղդդ է սեւ ու մութ,
Որ ինքնօգնութեամբ այսպէս վաստակել,
Ձգնիլ անդադար քեզ է վիճակել։
Ո՛հ, մանկութենէդ ի վեր կ՚աշխատիս
Գծես, նկարես ու դառնաս նայիս,
Ինչո՞ւ կը գտնես միշտ թերութիւններ
Զըլլար նկարդ անթերի ընդհէ՞ր . . . ։
Նկարէ՛ք, տեսէ՛ք սա հէգ պատանին
Շուարուն կենայ վրձինն ի ձեռին,
Լ՞ը կը խնայէք դաս, խրատ իրմէ,
Որ ան ալ ձեզ պէս ընտիր նկարէ։
Թէ նկարչութիւն ծիրը երկնապարգեւ
Կ՚զգայ թէ այդ ծիրն ունի արդարեւ.
Բայց աշխատելով առանց վարպետի
Ի նորոյ արհեստ ստեղծե՞լ պիտի։
Դուք նկարիչ գոլ թէ յաջողեցաք,
Դասատու, վարպետ բնաւ չունեցա՞ք.
Անճէլօ, Բուսէն, եւ այլք ամենայն,
Մի՞թէ այնպէս վարպե՞տ յաշխարհ ծնեցան։
Գթացէ՛ք իրեն, ունի ծիրք տաղանդ,
Մեղք է, չմարի իր տենչն ու եռանդ.
Մինչ աղքատիկ լինելո՞ւն համար,
Իր փափաքէն զուրկ մնալու է յար։
Այդ խեղճ պատանին չ՚գիտէք որքա՞ն
Խանդոտ սիրահար է նկարչութեան,
Իր կենաց ժամերն են երջանկագոյն
Երբ կ՚զբաղի տալ կտաւին ձեւ, գոյն։
Նկարչութեան մէջ է իր կեանքն, հոգին
Նկարք կիշխեն իր զգացմանց, սրտին.
Այն լուռ պատկերաց հետ կը խօսակցի,
Անոնցմով կ՚զգայ, կը խորհի, կ՚ապրի։
Աշխարհի վրայ մեծ արուեստագէտ
Նա կը նկարէ, նկարիչն եւեթ.
Նկարչութիւնն է արուեստ ճանչցածը,
Ռափայէլն է իր պաշտած Աստուածը։
Ո՛հ, փունջով խեղճին ձեռք կարկառեցէ՛ք,
Բարերարք, զանի դպրոց մի դրէք.
Ո՛հ, շնորհեցէք իրեն մի վարժիչ,
Շուտով պիտ՚ ըլլայ նա մեծ նկարիչ։
Այլ ձեր օգնութիւնն յաւէտ այս հէգէն
Թէ կը զլանար, ո՛հ, ահա ձեռքէն
Կը ձգէ մատիտ, վրձին, ամեն ինչ,
Ցաւահար կ՚երթայ ըլլալ չգիտեր ի՛նչ։
Որքա՞ն այսպիսի խեղճ պատանիներ
Ունին բնածին ծիրք կամ հանճարներ,
Բայց չ՚գտնելով ասպարէզ ուսման,
Կը մարին հանճարը, մնան աննշան։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԴԻԶԱՆՃԵԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՐՔ

ՀԻՒՄԱՒՏԱՒՈՐԸ

Բ.

Ամեն առտու, լոյսը ճղքուելէն առաջ կ՚ելնէր Պետիկ․ բայց որովհետեւ այն առտու կանթեղ չկար լուսաւորելու համար մութն որ կը տիրէր սենեկին մէջ, ստիպուեցաւ երկինքին լուսամփոփ վիթխարի կանթեղին սպասել, որ չուշացաւ իր աներեւոյթ ճառագայթներն հեղուլ թանձրակուռ ամպերու կոնակին վրայ, մութ-գորշագոյնէն սպիտակ-գորշագոյնի փոխելով անոնց լայնատարած գանգուածը, ուսկից կը քաղուէին ջուրի անվերջ անսպառ թելեր։

Պետիկ չորս կողմը նայեցաւ․ կինը՞ անկողնէն դուրս նետած էր իր ոտքերը, կարմիր և փոխ, մինչեւ ծունկը ցուցնելով իր ողորմելի սրունքները․ գլուխը բարձէն վար ինկած էր՝ սպիտակախառն մազերու խուռնցեալ փունջի մը տակ կիսովին կորսուած, կիսախուփ շրթերուն մէջէն երեւցնելով սեւ կորսուած ակռայներ՝ թանձր լորձունքով տոգորուն։ Ասկից աւելի այլայլած և աւերեալ դէմք կարելի չէր երեւակայել․ եթէ շնչառութիւնը չըլլար, մեռել մը պիտի կարծուէր․ չարչրկուած, խոշտանգուած մարմին մըն էր թշուառութեան և անօթութեան սուր մագիլներուն մէջ, որոնք երթալով կը պրկուէին աւելի անողորմ, աւելի արիւնարբու։ Եւ խե՜ղճ կինն հազիւ երեսունըհինգ տարու կար։ Ծերացած էր։

Աղջիկը, տասն եւ վեց տարու մանկամարդուհի մը, ուսերը բարձին վրայ հանած էր՝ կուրծքն ուր բնաւ ուռեցք մը չէր երեւար, դէպի ներս քաշուած՝ կարծես բռունցքի սոսկալի հարուածով մը․ գլուխը դէպի ետեւ ինկած էր։ Աչուըներուն շուրջը սեւ ծիր մը, ճակտին մէջտեղն յօժ թեթեւ խորշոմ մը, ռնգունքներուն ծայրայեղ բարակութիւնն ու քունքերուն նրբին մորթն որուն տակէն երակները կ՚երեւէին կապոյտ գիծերով, կը յայտնէին որ այդ հեք արարածն ալ ինկած էր մութ ու կենսաւեր անծանօթին գիրկն։ Ազնիւ, սիրուն դէմք մըն էր որ սակայն հրապոյրէ աւելի արգահատանք կը ներշնչէր։ Շնչառութիւնը շուտ շուտ էր, հատնումի պէս բան մը։ Պետիկին ակնարկը կանգ առած էր իր աղջկանը դէմքին վրայ․ սիրտին խորունկէն երկար հառաչանք մը ելաւ, որ անհուն կսկիծի մը արտայայտութիւնն էր։

—Զավա՜լլը Աննիկս, մրմնջեց աչքը սրբելով ձեռքին յետնակողմովը, ի՞նչ ունի․ հիւանդ է, կէս կէս կը հազայ... աճապ...

Յանկարծ վեր ցատքեց, չուզելով հրաշէկ սլաքի պէս ուղեղէն անցնող մտածումը բարձրաձայն ըսել, առ ահիւ թէ կ՚իմացուի։

Գետնէն վերցուց հագին կտորներն, ու փշրանքները ժողվեց փայտէ աթոռակի մը վրայ դրաւ։ Այս միջոցին Հռոփ հանըմ աչուըները բացաւ, աղաբեկեալ մանկիկի մը երկչոտ արտայայտութեամբը նայեցաւ էրկանն երեսը։

—Տահա հո՞ս ես, Պետիկ։

—Հիմակ ելայ, խանտիլը կոտրեր է․ աս գիշեր ի՞նչ պիտի ընենք։

—Ասված օղարմած է, մըլտաց Հռոփ հանըմ... Ալիքսանին կըսենք, անիկա ճար մը կ՚ընէ...

Խօսքն հազիւ աւարտած էր, դուռը զարնուեցաւ։ Պետիկ դուրս վազեց և պահ մը ետքը ներս մտաւ երիտասարդի մը հետ։

Կորովի կազմով տղայ մըն էր, դեռաբոյս պեխերով, խուխ խուխ մազերով որք ծոծրակէն վեր կը բարձրանային համաչափօրէն՝ Թուրք ֆէս մը բռնելով դէպի ձախ ականջը ծռած։ Ջուխայէ լայն տափատ մը հագած էր որուն ճերմակ գօտին կ՚երեւար ծալ ծալ քիչ մը մէջքէն ի վար ձգուած, բան մը որ աւելի մարտական ձեւ մը կուտար անոր։ Բաճկոնը կարճ էր՝ թեւերն ու կրծքներուն վրայ գեղեցկագոյն բանուածքներով։

Այս երիտասարդն Ալիքսանն էր որ երկու երեք ամսէ ի վեր կը յաճախէր Պետիկին տունն իր դարպասն ընելու համար Աննիկին, զոր առնելու խօսք տուած էր անոր ծնողքին։ Աղջիկը հաճութեամբ կը տեսնէր երիտասարդին այցերն ու անկեղծ սէր մը կապած էր անոր վրայ։ Ալիքսանին արհեստը ձկնորսութիւն էր, որուն մէջ կանխահաս ճարպիկութիւն մը ցոյց տուած էր։ Ծովին վրայ չեղած ատեն ամեն առտու կամ իրիկուն կ՚այցելէր «իրենց»ին տունը, ամեն անգամուն բան մը տանելով հետը, վասն զի գիտէր անոնց խեղճութիւնը։ Ծովին բիրտ կեանքովը սնած մեծցած այդ կոշտ ու անհարթ երիտասարդը զարմանալի հեզութեամբ կը վարուէր Աննիկին հետ, և անոր պզտիկ քմահաճոյքները կատարելու մեծ փութկոտութիւն ցոյց կուտար։

Ներս մտնելուն պէս, ձկնորսն ակնարկ մը նետեց Աննիկին վրայ, և սոսկալի կերպով գունաթեցաւ։

—Բարի լոյս ձեզ, ըսաւ ցած ձայնով՝ Յետոյ հարցուց․

—Աննիկը հիւա՞նդ է։

—Չէ՛, պան մը չունի՛, փութաց ըսել Հռոփ հանըմ, գիշերը քիչ մը կը հազար կոր։

—Նորէ՞ն կը հազար կոր։

—Հա՛, իր ամեն հեղուան հազը։

Մանկամարդ աղջիկն յանկարծ ցնցուեցաւ անկողնին մէջ, գլուխը վեր առաւ աշխուժիւ ու աչուըները բանալով երբ Ալիքսանը տեսաւ հոն, ամօթխածութեան շարժումով մը վերմակը վրան քաշեց։

—Բարի լոյս, Աննիկ, ըսաւ երիտասարդը։

—Աստու բարին, մրմնջեց աղջիկը, անմիջապէս սկսելով բարակ եւ չոր հազը որ կարմրութիւն մը բերաւ անոր տժգոյն այտերուն վրայ։

Ալիքսան պիչ պիչ անոր երեսը կը նայէր՝ քիչ մը գունաթափ, հասկնալ ուզելով թէ ո՛ւսկից յառաջ կուգար այդ պէչ հազը։

—Մսեցուցած ըլլալու է, մրմռաց։

—Է՛, Աննիկ, ըսաւ մայրը։

—Չէ՛, այսօր չպիտի ելլամ, տուտու, [illegible] եմ։

Ալիքսան անկողինին մօտեցած էր եւ գորովագեղ աչուըներով կը դիտէր իր նշանածին դէմքը, որուն վրայ մահուան տխուր թոյլուկ մըն էր պատած։

—Աննիկ, քէֆսի՞զ ես։

—Սանք, քիչ մը։

Երիտասարդն ոտքի ելաւ և աչք մը ընելով Պետիկին, երկուքը մէկտեղ դուրս ելան։

—Սա չերեկով քիչ մը միս առ Աննիկին, ըսաւ քառորդ մը դնելով Պետիկին ձեռքը։

—Օղլ ըլլաս, զաւակս, մէկ օրդ հազար ըլլայ։

Ալիքսան ուսերը թօթուեց, էջքնինեներն հագաւ ու դուրս ելաւ դունչն մրմռալով՝

—Մ՚ս, աս հազը...

Պետիկ ճամբան կը մտածէր․

—Աննիկին հազը կէչ է, կ՚ըսեմ... ան հազը մեր կիտցած հազերեն չէ․ մինչեւ առտու քիթիր քիթիր հազայ... վերջ՞մ է աճապ․ ան ինչ երեսի ըրէնկ է, խուվէթ տերմեն չունի․ զավալլը չօճուխ, քանի ամիս է քի միսի երէս տեսած չէ. անճախ հացի մը, Թիւթիւնի մը, գիշերէ գիշեր երկու թէքէ ըախըի փարա կը հանեմ կոր։ Իմ վրաս ալ խուվէթ չէ մնացեր քի ասքի պէս աշխատիմ... ի՞նչ կըլլար էյէր հէչ աշխարք եկած չըլլայի նէ... որին բապուձն է իմ ապրիս, հէ՛մ ասանկ սէֆիլ ապրիս... հայտէ էս ի՞նչ է նէ ընտնը, հապա զաւա՞կս, կնի՞ս քի աղջի օրէն մէկ աղեկ օրս չտեսաւ... իրաւ որ ինծի անանկ կուգայ կոր քի մեռնելէն աղէկ պան չկայ...

Եւ գլուխը կախած, ճօճօրալէն երերտկալէն կը քալէր Պետիկ, արցունք մը սրբելով որ այտն ի վար երկար ակօս մը գծեց։

ԵՐՈՒԱՆԴ

(Վերջին մասը յաջորդ թուով)

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԴԱԼՈՒԿՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԽԱՒԵՐՈՒ ՄԷՋ

Արեւելքի մէջ երբեմն կը կարդացուին մեծ ախորժով բժշկական յօդուածներ այլ և այլ ախտերու վրայ, սակայն կան դեռ կարգ մը հիւանդութիւններ, որոց յաճախ ենթակայ է թէ հարուստ և թէ առաւել աղքատ դասն, որոց մասին հազիւ դուն ուրեք կը գրուին․ ժողովրդական դասուն մէջ ճարակ գտնող այդ կարգի հիւանդութիւններէն է դալուկն (սարըլըք), որ բազմաթիւ զոհեր կը տանի յաճախ ընդհանրապէս նախապաշարեալ ռամիկ ժողովրդեան մէջէն․ Որպէսզի գաղափար մը տանք այդ հիւանդութեան վրայ, հարկ կը համարինք ըսել նախ թէ ի՞նչ է դալուկ կոչուած ախտն, ի՞նչ են նորա պատճառներն և ի՞նչ նշաններով կ՚որոշուի․ Եւ յետոյ յաւելուլ թէ ժողովուրդն ի՞նչ գաղափար ունի դալուկի և նորա բժշկութեան վրայ և թէ ի՞նչ ոճիրներ գործուած են կարգ մը ագէտաց ձեռօք, որոց յայտնութեամբն անշուշտ հասարակութիւնն պիտի զգուշանայ և իւր անձն ծանր և վտանգաւոր կացութեան մէջ չ՚պիտի դնէ։

ԹԷ Ի՞ՆՉ Է ԴԱԼՈՒԿՆ

Երբ մաղձին ներկանիւթն (matière colorante) արեան մէջ մտնէ հիւանդութիւն մը յառաջ կ՚ըգայ, որ կըսուի դալուկ․ ուստի սա ուրիշ բան չէ բայց եթէ մաղձային ներածում մը որով ամբողջ մարմնոյն մորթը դեղնութեամբ կը գունաւորուի։

Կարեւոր է ըսել թէ արիւնն իւր առողջ վիճակին մէջ մաղձ կը պարունակէ ինչպէս կը հաստատէ Բեթանքօթէր, որ խիստ նրբին քննութիւններ կատարած և մաղձային տարրը չէ գտած առողջ մարմնոյ արեան մէջ։

Մաղձն լեարդէն հիւթանջատեալ ըլլալով աղեաց մէջ կը հոսի իւր բնական ճամբով և անդ այլ և այլ փոփոխութեանց ենթարկուելով աղեաց մակերեւոյթէն կը ներծծուի։ Այս պարագային մէջ դալուկն տեղի չունենար․ բայց եթէ իւր ընթացքէն շեղի կամ մեծ քանակութեամբ հոսի, առանց ամենապարզ փոփոխութեանց ենթարկուելու և մարսողական խողովակներու միջոցաւ ծծուի՝ դալուկն յառաջ կուգայ։

Դալուկ յերեւան կուգայ նաեւ երբ լեարդային չնչերակներուն միջոցաւ մաղձը ներածուի արեան մէջ, և կամ մաղձին անցքին վրայ կամ մէջը արգելիչ պատճառ մը ըլլալով, չը կարենայ իւր բնական ճամբուն հոսիլ, որ ատեն կը հաւաքուի այդ արգելքին ետին, անտի մինչեւ լեարդային բշիջներուն մէջ և յետոյ կը մտնէ լեարդին վերին երակին՝ և ապա արեան շրջանին մէջ։

ԴԱԼՈՒԿԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐՆ

Դալուկն իւր պատճառներն ունի որ գլխաւորաբար յառաջ կուգայ կարգ մը հիւանդութիւններէ, որպիսիք են ընդհատական ջերմ (fievre intermittente) ընդհատական ժանտաբեր ջերմ (fievre pernicieuse). թոքատապ (pneumonie) թոքաթաղանթատապ (pleurésie)․ օձիկ (Erysipéle), այրուածք և որ ի կարգին․ Լեարդի արիւնախառնութենէ (congestion de foie), լեարդատապէ (hepatite) լեարդային խլխալթէ (abcés de foie) կարկինոսէ (Cancer), լեարդային այլ և այլ ուռեցքներէ, մաղձաքարէ (culcul biliair) և աղեաց հիւանդութիւններէ․ ինչպէս նաեւ թունաւորումներէ այսինքն ֆօսֆօրէ, քլօրոֆօրմէ, ալքօօլէ, թունաւորիչ օձէ։

Երբեմն ազդեցութիւնն ալ դալուկ յառաջ բերելու մեծ պատճառ մ՚է․ ուստի, պէտք է զգուշանալ սաստիկ բարկութենէ, վախէ, և երկիւղէ։

Կը պատմուի թէ երկու հոգի մենամարտած ժամանակնին, անոնցմէ մին յանկարծ սաստ երկիւղ մը զգալով դէմքը վրայ փոփոխութիւն մը կը կրէ, ամբողջ մարմինը կը դեղնի, զոր հակառակորդը տեսնելով զինաթափ կը լինի․ Խեղճը դալուկէ բռնուած էր որոյն պատճառն եղած էր ունեցած երկիւղն։

ԴԱԼՈՒԿԻ ԱԽՏԱՆԻՇՔ

Դալկաւորք հետեւեալ ախտանիշները կ՚ունենան․ Նախ աչքէն, ճակտէն, քիթէն, շրթանց ծալքերէն կ՚սկսին դեղնիլ և յետոյ մարմնոյ ամեն կողմը կը տարածուի, նոյն իսկ ներքին գործարանաց մէջ։

Մարսողական գործարանաց խանգարումներ կ՚ունենան, ախորժակնին կը գոցուի, ծարաւ կ՚զգան, պնդութիւն կ՚ունենան ի նոյն ատեն կղկղանքը թխագոյն կ՚ըլլայ, մարսողութիւնն կը դժուարանայ, ստամոքսին վրայ ծանրութիւն կ՚զգայ, նողկանք ի փսխում կ՚ունենան, լեզունին խմորանման (pateuse) մածուցիկ կը լինի և բերաննին կը լեղուանայ։

Շնչերակաց զարկը սովորականէն պակաս կ՚ըլլայ, որուն կարկամութիւնը կը ծանրանայ որ acide cholérique)ին արեան մկանանց վրայ ըրած յանկուցիչ ազդեցութենէն յառաջ կը գայ։

Շնչառութեան թիւը մեծ փոփոխութիւն մը չը կրեր և բնական ջերմութիւնը 37, նոյնը կը մնայ․ դալուկը պարզ ինքնախտային (simple-idiopathie) է․ որ լեարդին ծաւալին եւ յօրինուածքին (structure)մէջ ալ փոփոխութիւն չը կրեր։

Մէզը թանձր, դեղին եւ երբեմն կարմրագոյն կը լինի, եթէ բորակային թթու (acide nitrique) կաթեցնենք մէջը, մաղձին գոյն տուող նիւթն յատակը կ՚իջնէ։ Մաղձին ներկանիւթը մինչեւ մորթին mulpighii ըսուած ցանցիկներուն մէջ վայրասուզելով քրտնոցին եւ ճրագուային գեղձերու միջոցաւ դուրս կ՚ելնէ եւ ճերմակեղէնները կը գունաւորէ։

ԴԱԼՈՒԿԻ ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՈՒՄ

Ժողովրդեան խաւերու մէջ կը կարծուի թէ բժիշկները չեն կարող ճանչնալ դալուկն եւ թէ բժշկութիւնը ցարդ նորա դարմանը չէ կարողացած գտնել՝ եւ թէ միայն այն մասնաւոր անձինք կրնան ճանչնալ եւ բուժել զայն, որք ժառանգաբար ուսած են իրենց նախնիքներէն։ Այս մասնաւոր անձինք՝ ժողովրդեան տգիտութենէն օգտուելով, իրենց հմայքովն եւ չարախօսութեամբ կը խաբեն զայն չորթելով նորա դրամն եւ փոխարէն տալով նոցա ոչ թէ բժշկութիւն այլ առաւել վտանգաւոր ախտերն՝ իրենց բուժելու եղանակաւ։ Ի՞նչ է այդ եղանակն։

Ինձ դիմող դալկաւոր հիւանդներէն տեղեկացած եմ թէ այդ անձինք, որ կը կոչուին «սարըլըք կէսիճի», ունին ժանգոտ եւ աղտոտ ածելի մը, որով ճակտին ճիշդ մէջտեղէն խաչաձեւ կը կտրեն, քանի մը կաթիլ արիւն հանելու համար, յետոյ աւելի մը չիւղով ճակտին արիւնը կ՚առնուն եւ աչքին կափարիչներուն տակ կը քսեն մեղմիւ, եւ ապա այդ չիւղն իրենց բերնին մէջ կը թքեն եւ զայն կը քսեն ճակտին վերայ բացուած վէրքին, եւ վրան աղտոտ բամբակի մը կտոր դնելով կը կապեն հակառակ հականեխական դրութեան, յորմէ կը ծագին այլ եւ այլ հիւանդութիւնք։ Եթէ ասկէ զատ բուժելու ուրիշ եղանակ մը ալ կայ, ինձ ծանօթ չէ այն։

Շատ անգամ կը պատահի որ «սարըլըք կէսիճի» վտանգաւոր հիւանդութիւններ կ՚ունենայ զոր դժբաղդ ախտաւորաց կը փոխանցէ բուժելու այդ եղանակաւ որոց մէկ մասն իմ խնամոցս տակ կը դարմանուին այժմ, եւ յորոց վեց անձինք կատարելապէս առողջացած են։

ԴԱԼՈՒԿԻ ԶՈՀԵՐՆ

Տարւոյս յունիս ամսոյ մէջ նախ 30 տարեկան յոյն հիւանդ մը ունեցայ որուն ճակտին վրայ քառորդ մեճիտի մը մեծութեամբ մօտ վէրք մը բացուած էր, զայն տեսնելուս պէս ըսի մտովին թէ գաղիական ախտի ենթարկուած էր խեղճն, ինչպէս որ հաստատուեցաւ ախտորոշմամբս (diagnostique)։ Այս տարօրինակ երեւոյթ մը էր, նախ չը կարողացայ ըմբռնել թէ՝ ինչպէս կարելի էր որ այդ վտանգաւոր եւ զազիր վէրքն իրեն տեղ ընտրած էր ճակտին ճիշդ մէջտեղն․ հարցաքննեցի զինքն․ եւ հաստատապէս համոզուեցայ թէ ժառանգական եւ կամ վատահամբաւ կնոջ հետ յարաբերութեանց հետեւանք չէր, ուստի ուրիշ պատճառ մը պէտք էր փնտռել որ տեղի տուած ըլլար այդ ախտին, հարցաքննութիւնս շարունակեցի եւ ուր ուրեմն տեղեկացայ իրմէ թէ ինքն դալուկ ունեցած՝ և զայն դարմանել տալու համար «սարըլըք կէսիճի» մը գտած էր, որմէ յետոյ այդ վէրքն երեւցած էր իւր ճակտին վրայ, տեղեկացայ նաեւ թէ ինչ եղանակաւ դարմանուած էր ինքը։ Դարմանող անձին նկատմամբ կատարած քննութիւններէս հասկցայ որ նա իւր բերնին եւ շրթանց մէջ գաղիական ախտի վէրքեր ունեցած էր։ Այլ եւս տարակոյս չէր մնացած, պատճառն գտնուած էր, սա իւր գաղիական ախտն (syphilis) փոխանցած էր անոր, կամ աւելի ճիշդն է ըսել, պատուաստած էր զայն վէրքին թոյնով (virus syphitique), զայն դարմանելու միջոցին գաղիական ուրիշ ախտանիշներ ալ երեւցան որ կատարելապէս հաստատեցին ախտորոշմանս։

Անկէ քիչ օր վերջը 60 տարեկան, համեստ, պարկեշտ և մաքրասէր հայ հիւանդ մը ներկայացաւ, որ նոյն հիւանդութիւնն ունէր ճակտին վրայ եւ որ տարածուած էր մարմնոյն այլ եւ այլ կողմերն, որ ցոյց կուտային թէ ախտը բաւական յառաջացած էր եւ մարմինն աւերած։ Հազիւ շաբաթ մը անցած էր, Սամաթիոյ Աղքատախնամ ընկերութեան կողմանէ աղքատ հիւանդի մը այցելութեան կը կոչուէի, գացի սիրայօժար, տեսայ տան մէջ 50 տարեկանի մօտ ընտանեաց տէր պարկեշտ մարդ մը, որ կը տառապէր անկողնոյն մէջ ճակտի ծանօթ վէրքով․ Այս մարդն ալ նոյն հիւանդութիւնն ունէր։ Ուրիշ օր մըն ալ փոքրիկ թըրքուհի մը, հնգամեայ և գեղեցիկ դիմօք, կը բերուի ինձ հօրը միջոցաւ, սա ալ թէ ճակտին և թէ ամբողջ մարմնոյն վրայ միենոյն վէրքերով վարակուած էր, ինչպէս ասոնք նոյնպէս ուրիշներ ալ բժշկուած են մեր խնամոց տակ, և դեռ մի քանիներ կը դարմանուին։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կայս. բարեխնամ կառավարութեան շնորհիւ այդ «սարըլըք կէսիճի» պատասխանատուութեան ենթարկուած է օրինական քննութեամբ։ Կըսուի թէ բժշկական վարժարանի եւ թաղապետական բժշկի կողմանէ այդ հիւանդներն հարցաքննուելով հաստատուած է մեր համոզումն․ Կայս. կառավարութիւնն որ միշտ կը հսկէ իւր ժողովրդին բարօրութեան և հանգստութեան համար, անմիջապէս արգիլած է այդ ինքնակոչ բժիշկն որպէս զի իւր կարծեցեալ դարմաններով ժողովրդեան մէջ չը սպրդի և անհաճոյ դէպքերու տեղի չը տայ։

Սոյն յօդուածով կ՚ուզեմ զգուշացընել ժողովուրդն իւր նախապաշարումէն որպէսզի թէ իւր անձին և թէ իւր ընտանեաց դժբաղդութիւն եւ կործանում չը բերէ, այլ օգտուելով սոյն տողերէն չը յարատեւէ իւր նախապաշարման մէջ և սթափելով՝ ի հարկին դիմէ բժիշկներու և անոր միայն սպասէ իւր հիւանդութեան բուժումը։

Դալուկի վրայ սոյն տեղեկութիւններն տալով կը խոստանամ յաջորդաբար գրել [illegible] և [illegible] կոչուած ախտերուն վրայ, որոնց դարմանն եւս միայն ագէտ անձանց ձեռօք կը կարծէ գտնել ռամիկը։

ՏՕՔԹ. ԱՇՈՏ ՊԱՀՃԻՊԱՆԵԱՆ
1892 դեկտ․ 5, Սամաթիա

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Բարիզու բուսաբանական պարտէզի պարտիզպանը Պուֆոնի երկու տեսակ թուզերէն քննելու համար մէկ մէկ հատ ղրկել կը խոստանայ․

Տանող ծառայն ճամբան թուզին մէկ հատը կ՚ուտէ․

Պուֆոն արդէն երկու հատ ըլլալը գիտնալուն կը հարցնէ․

—«Միւսն ի՞նչ ըրիր»։

—«Կերայ» կ՚ըսէ․

Պուֆոն բարկանալով,

—«Ի՞նչպէս կ՚երար»․

Ծառայն—«Ահա այսպէս կերայ» ըսելով միւսն ալ կ՚ուտէ։

* *

Հարիւր տարեկան մարդ մը ագռաւ մը կը գնէ․ կը հարցնեն թէ ի՞նչ պիտի ընէ․

«Այս թռչունին երեք հարիւր տարի ապրիլը կը պատմեն, ուստի զայդ փորձելու համար առի», կ՚ըսէ։

* *

Գաղիացի մը պառկելու ատեն իր ծառային կը պատուիրէ․

—Վաղն առաւօտ ժամը տասնին զիս արթնցուր, քանզի տասնը մէկին պիտի երթամ։

Ծառան—Շատ լաւ, խնդրեմ ճիշդ ժամը տասնին զանգակը զարնեք որ գամ ձեզ արթնցունեմ։

[illegible]

Ամուսինը.—Կինս խաչիկ մը ծնաւ։

Բարեկամը․—Իրա՞ւ...

Ամուսինը.—Մի՛ զարմանար պէպէքը սեւ մորթ ունենալուն—կինս և ես սուգի մէջ ենք։

* *

Պ․ Մորիս Պըթլըր, Ինտիանաբոլիսի (Միացեալ Նահանգ) առաջնակարգ իրաւագէտներէն մին, առաւօտեան ժամն երեքին միջոցները տուն կը վերադառնար պարահանդէսէն։ Իւր դրան առջև ճենթըլմէն մը գտաւ որ ըսաւ նմա յանկարծ․

—Դո՞ւք էք Պ․ Պըթլըր։

—Այո, պարոն։

—Պէտք է որ ըսէք այժմ իսկ ինձ թէ Միացեալ Նահանգաց ո՞ր մասին մէջ մօրեղբօրդստեր ամուսնութիւնները ներելի են։

Ժամացոյցը հանեց անհամբերութեամբ՝ իւր շուրջն անձկալից ակնարկներ ձգելով։

Պ․ Պըթլըր կը վարանէր պատասխանելու։

—Ա՛հ, պարոն, վայրկեան մը կայ երկաթուղւոյն մեկնելուն, կ՚ըսէր անծանօթն։

—Ուրեմն, վայրկեան մը սպասեցէք․ Երթամ հօրս հետ խորհրդակցիմ։

Հռչակաւոր իրաւագէտին որդին իւր հօրը սենեակը կը վազէ․ կ՚արթնցնէ զնա և հեւ ի հեւ, կցկտուր ձայնիւ հարցում կ՚ուղղէ։

—Է՜հ, խանձա՛ծ դուն ալ, կը գոչէ փաստաբանն ընդոստ արթննալով։

—Ի Քանսա՛ս, կը պոռայ որդին։

—Շնորհակալ եմ կ՚ըսէ անծանօթն ու նետի մը նման սուրալով կը հեռանայ։

Ամիս մը յետոյ, Պ․ Պըթլըր հայրը 100 տոլարնոց չէք մը կ՚ընդունէր իբր վարձք իւր փաստաբանական «քօնսիւլթասիոն»ին։

Լ․ Պ․ Թ․

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։
ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։
ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւնկրթութեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ․ Պոլիս
Մ․ Ս․ ՖՐԷՑԼԻՍ
Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Պրնաճեան խան։

ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԱՆՁՐԵՒՆԵՐԸ

Ձմեռուան էն գլխաւոր պէտքերէն մէկն է հովանոցը կամ անձրեւանոցը— ինչպէս որ կ՚ուզէք։

Անձրեւին, ձիւնին ու փուքին ժամանակ դիմացկուն— «Բարակոն» եւ ‘‘լորքիպա,,— երկաթներով ամուր շինուած հովանոց մը անշուշտ շատ աւելի կարեւորութիւն ունի քան իւր գուն արժէքը։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ, արանց կանանց և մանկ եւ աղջիկ տղոց համար․ բամպակէ, բուրդէ, բրդախառն մետաքսէ, եւ զուտ մետաքսէ կերպասներով ու պարզ, զարդարուն, կեռ, կոր, բնական արմատ, ոսկրէ, եւ արծաթապատ կոթերով, սիրուն ու ճաշակաւոր, կը ծախուին Ղալաթիա կամուրջին ճիշդ դէմը Թիւ 33 հանրածանօթ ‘‘ՔԷՕՇԷ ՊԱՇԸ,, խանութը, ուրի տակ տեղ մը, ինչպէս կըսեն, ուր դիմող էն նրբաճաշակ անձինք պիտի գտնեն իրենց հաճելի լինելիք հովանոց մը։

Գիները... աժան ծախել, շատ ծախել։

Ղալաթիա կամուրջին դէմ Թիւ 33, ‘‘Քէօշէ պաշը,,
ՄԻՀՐԴԱՏ Վ․ ՀԱՅԿԱԶՆ
275

ՆԻՔՕԼԱ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ
[illegible] Թիւ 99

Պ․ Նիքօլա Անտրիօմէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ․ Նիքօլա Անտրիօմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՛ աժան գնով, թէ շուտ և թէ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ առիթէն օգուտ քաղելով դիմել Պ․ Նիքօլա Անտրիօմէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ եւս լուսանկարք ամենայն յաջողակութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացընեն։ 87—90

Փարիզի բոլոր վայելչասէր տիկնայք կը գործածեն Տիաֆանը, Սառա Պէռնար Փուտրան, և Տիաֆան հոտեղինաց վաճառատան միւս բոլոր արտադրութիւնները։

(CUNARD) ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ․
«Շերպուրկ» շոգենաւը, նաւապետ Լոյտ, Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի յունվարի ցին։

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գաթա՛ր տագըգ Ֆապրիգաի Հիւմայունը հաւըլաթընտան մէվճուտ վէ միւթէֆրագըմ օլուպ փիրուխտ օլունաճագ 600 ալըն դըբէլ գադըն վէ 100.000 դըբէլ ինճէ քէրէսթէ իլէ 30.000 դըբէլ բազըմը իշպու քեանունըւ էվվէլըն Բուլինըն 14 ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ ալըլ միւզայէտէտէ գարարը վէրիլէճէքի վէ իրթէսի սալը կիւնի սախի թէքբուրուր խուէնէք Ֆիյաթլարը 100 դէ 5 զամմը գապուլ օլունաճաղը [illegible] մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ դայրէսինէ կէլմէլէրի․ Նօ․ 52 1—3

Պիլ ճիւմլէ ժանտարմա վէ զապթիյէ բիւլուքլարը վէ սիվարի վէ թաշխիսլաթ նէֆէրաթը իչին 4 անըն զարֆընտա լիւզումը օլան [illegible] զարֆ վէ բիւսկիւլ միւպայաա վէ իմալ օլունմագ իւզրէ մէվզի մինագասատա գօնուլաճաղը [illegible] Թալիպլէրի [illegible] քեանունըւ էվվէլին 14 ինճի կիւնիւնէ գատար [illegible] մինագասասը իճրա [illegible] գարարը [illegible] 100 դէ 5 թէմինաթլարընը [illegible] մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ դայիրէսինէ կէլմէլէրի․ Նօ․ 53 1—3

[illegible] 1000, պէնէր [illegible] 3 ղրուշ 30 փարա․ [illegible] 6000, պէնէր [illegible] 15 ղրուշ։

Միւպայաա [illegible] 2 գալէմ [illegible] 16 ընճը կիւնիւնէ գատար [illegible] 100 դէ 5 [illegible] մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ դայիրէսինէ կէլմէլէրի․ Նօ․ 54 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇԱՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,909

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգէ փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած ընտանեկան երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի վնասուց համար մինչև ցարդ տուած են աւելի 20,000,000 Անգլիական Ոսկին նմանք։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ʼʼ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Ֆէս Ֆապրիգաի Հիւմայուն ոլսմերկեանլարընտան հասըլ օլուպ մէվձուտ վէ միւթեյագգիմ օլարագ Փիրուխթ օլունաճագ 10 գալէմ ճէման 18,000 քիւսուր գըեէ միւթենէվի գապա վէ ինձէ Ֆէս վէ չուհա պուրասը վէ սայիրէնին պիր պիրի իւզերինէ պէհէր գըեէսի 26 փարատա թալիպի չըգմատըգընտան օլտուղունտան Փիր մէզգիւրըըն գամմը իւէ իխթիրաեա թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 3 կիւնէ գատար մագամը Սէրասքէրի յէլվազիմաթը ուսումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 51 3—3

THE ECONOMICON
ԹԷՅ ԷԿՕՆՕՄԻԳՕՆ
TEION EIKONOMIKON
MARQUE DEPOSEE

Ամէն անոնք, որք կ'ուզեն Ճավայի և Չինու ճշմարիտ Թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի կից Թիւ 10 ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը, որու զանազան տեսակ թէյեր թէ' տեսակի ազնուութեան, թէ' ճաշակի և հոտի անուշութեան և թէ' գիներու աժանութեան կողմանէ անհամեմատելի են։

Ցիշեալ վաճառատան թէյերը Թուրքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին ի վերեւ դրուած մարքայով, որու կեղծերը ելած ըլլալով պէտք է զգուշանալ։ 342 13—50

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՀԱՏԵՂԻ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ

ԷՕԺԷՆ ՌԱԲԱԲՈՐ ՊԷՑԻ ԿՈՂՄԷ

Բերա, Սաքըզ Աղաճ փողոց Թիւ 21, Լիւքսէնպուրկի բաղանեաց մօտ
Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, Կիւմիւշլիւ խան, ֆրանսական նամակատան դէմը

[illegible]

Եթէ ուրեմն Նիւթ մը ունիք վաճառելու հանրային աճուրդով կամ սակարկութեամբ.

Եթէ կուզէք օգտուիլ լաւ առիթներէ.

Եթէ պէտք ունիք ծախու Նիւթերու վրայ կանխավճարներու.

Եթէ կուզէք ամենայն ապահովութեամբ աւանդ դնել կարասիներ, արկղներ, ծրարներ, դաշնակներ, պատկերներ, կառքեր, արծաթեղէնք եւ ապրանքներ.

Եթէ ունիք ծրարումներ, առաքումներ, մաքսէ հանելիք ապրանքներ.

Եթէ կուզէք ծախել կամ գնել անշարժ կալուածներ.

Եթէ կուզէք վարձու տալ ձեր տուները կամ յարկերը.

Եթէ կուզէք տուներ կամ յարկեր վարձել.

Եթէ կուզէք օգտակարապէս մատակարարել ձեր անշարժ կալուածները.

Եթէ կուզէք ապահովագրել ձեր շարժուն և անշարժ կալուածները լաւ պայմաններով.

Դիմեցէ'ք վերոյիշեալ վաճառատունն

Ծանօթ. — Վաճառատան կանոնագիրը հասարակութեան տրամադրութեան տակն է։ 227

[illegible]

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԿՈՒՏՈՒՈՆ ԿԻՒՑՕ

ԿՈՒՏՈՒՈՆ ԿԻՒՑՕ հեղուկ մըն է զոր Բարիզի եօթն մեծ հիւանդանոցներու, ինչպէս եւ Պրիւսէլի, Վիէննայի, Լիոնի և այլն մէջ փորձած են ընդդէմ հարբուխի, պրոնշիդի, շնչարգելութեան, մորթի հիւանդութեանց որբիւնի եւն։

ԿՈՒՏՈՒՈՆ ԿԻՒՑՕ իր բաղադրութեամբը ունի Վիշիի ջրին յատկութիւնները, եւս աւելի կազդուրիչ ըլլալով։ Ուստի և նշանաւոր դարման մըն է ընդդէմ սառմրքսի հիւանդութեանց։

Ինչպէս յայտնի է, խոյծղանէն կ'ելլէն ամէն նէն աղբիւ հականեխական դեղերը. այս պատճառաւ է որ «Կուտուօն կիւյօ» համեմարակի եւ տաքերու ատեն զգուշական եւ առողջապահիկ ըմպելիք մըն է որ կը զովացնէ եւ կը մաքրէ արիւնը։

«Այս պատրաստութիւնը յատուկ իւ տեղ տռեննն ընդունուի տիեզերական կերպով»։

Բրոֆ. Պազէն, բժիշկ Սէն-Լուի հիւանդանոցին

Մի միայն ի Բարիզ, Ժագօպ փողոց, Թիւ 19, կը պատրաստուի ճշմարիտ ԿՈՒՏՈՒՈՆ ԿԻՒՑՕՆ։

ՌՈՒՍԱԶՐՈՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ապրիլեան Աւէլինօ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼԼԵՆ ՈՐԴԻՔ

Անուանք	Թմնոյ	Անուանք	Թմնոյ	Անուանք	Թմնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիկօ	5500	Բանտուէր	1700
Ասօլլօ	5500	Կիգանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1000	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	2000	Կրօտօ	2200	Բուլգօ	2800
Պասանօ	3000	Հիբօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորտինօ	2200	Հիտալկօ	3500	Րինալդօ	3200
Պրավօ	2000	Հինեաւ	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպեր	1200	Րօմէօ	3500
Գեկրօ	2600	Ույակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ժինօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քելօ	2000	Սանգրիակօ	6200
Գադօ	2000	Քօլինօ	4200	Սարֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօփնօ	2200	Սէլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնտօ	4300
Գլիօ	2500	Լէգանթօ	4500	Թ. Ուիլըրն	3000
Գոլըրատօ	3400	[illegible]	3000	Թուրբօ	1200
Ֆիգօ	2500	[illegible]	1500	Թօրինօ	2800
Ֆոմինօ	2500	Մարինկօ	4500	Թօրրինօ	900
Ֆուրօ	4800	Մարգէլլօ	6500	Ուրբինօ	5000
Ֆրագօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էլփինամ	2600	Մուրինօ	3100	Վէսօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիկօ	2000	Զեփիրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆֆաջենի	200
Ֆրանթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Հարմօ	200
Ֆալքօն	800	Օպրանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օգդօ	2000	Զօորինթօ	120

Լճերալին Մանարք 3000
Բերթիկին Մանարք 8000
Լեհերին Մանարք 8100

«Իակօ» շոգենաւը, նաւապետ Ուզըըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

«Կրօտօ» շոգենաւը, նաւապետ Ուստ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 12ին և 26ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԱԼՏ ԵՒ ՈՒԹՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Բիւյիւք Միւէթ խան Ղալաթիա

293

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 7 19 Օտէսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 8 20 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ուղղակի-ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Դշ. 9 21 Սեւաստոպոլի ուղղակի, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 9/21 Ուղղակի դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Բաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Շբ. 10/22 Օտէսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ. — Դեկտ. 8/20, երեքշաբթի օրը Ա ուղղութեն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու, դէպի Ջմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ դարձող չոգենաւր։ 12

ՔԻՐԽՆԸՐ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ

Ի ԼԱՅՓՑԻԿ–ՍԵԼԼԸՐ ՀԱՈՒԶԷՆ

Կը շինէ Ցատուկ Մասնագիտութեամբ

ՍՂՈՑ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓԱՅՏ ՏԱՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՈՒՂՂԱՁԻԳ ՍՂՈՑ

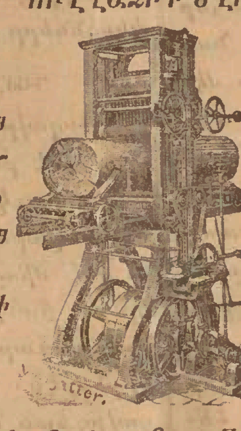

ՇՐՋԱՆԱՁԵՒ ՍՂՈՑ

Մեքենայք' տատղձարանայ համար, կաշկարասիի գործարանք, դրամարկղի գործարանք, սղոց մեքենայք, երկաթուղեաց մեքենայք, եւն. եւն.

Գործարանը 22,000 է աւելի մեքենայ մատակարարած է։

ՓԱՅՏ ՅՂԿԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

Ամենաբարձր աստիճաններ և ոսկիէ շքադրամներ, Անվերս 1885, Բորտօ Ալեկրօ 1881, Թոմզվար 1891, Միւնիխ 1888, Պերլին 1889.

Աշխարհի ամենէն մեծ գործարանը։

Էրնէսթ Քիրխնըր և ընկ. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սելանիկ խան Թիւ 13 ընդ տընօրինութեամբ ճարտարապետ Պ. Սրբինկօֆօլայի։ 101

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ'ք Ռօայըլ-Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլն եայլն. Այս դեղ, որուն տէրը շքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է. Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի. Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէշժէնէի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ. Այս եւս կը ծախուի Ռօայըլ Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քօքայով շինուած ՄԱՌԵԱՆԻ ԳԻՆԻՆ անդացուցիչ և գրգռիչ դեղերուն անմենէն ազդուն է. գերընտիր վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան գործարանաց, ձգտող ձայնական լարերու. Բինքինայէն նախամեծար է որուն ջերմացուցիչ յատկութիւնները չունի. անարիւնութեան դէմ գործածուող դեղերուն մէջ ամենէն գերազանցն է. Իւր քաղցր համով ընդունուած է իբր ապանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւով մը ներքեւ, ույժ և առողջութիւն կուտայ։ Ըր բժիշկ Լըբլմարդոց ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ և ամենէ տկար անձանց կուտայ կորով և աշխոյժ. ԹՈՄԱՌԵԱՆԻ, քօքայի առաջին ծաւալիչը, Պուլվառ Հոսման, 41, Բարիզ. Թուրքիոյ բոլոր դեղատներու և դեղագործական մթերանոցներու մէջ կը գտնուի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ' Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յիտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յեգիպտոս. — Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջ։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տաքջնաբաշհական ամենէն ծանօթ ըմպելին է. — Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւը և մելամաղձոտութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր. ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է. կարելի է խառնել գայն վերմութի, գինիի, Սէլցի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշաբարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷԹԹԻԱ 2218

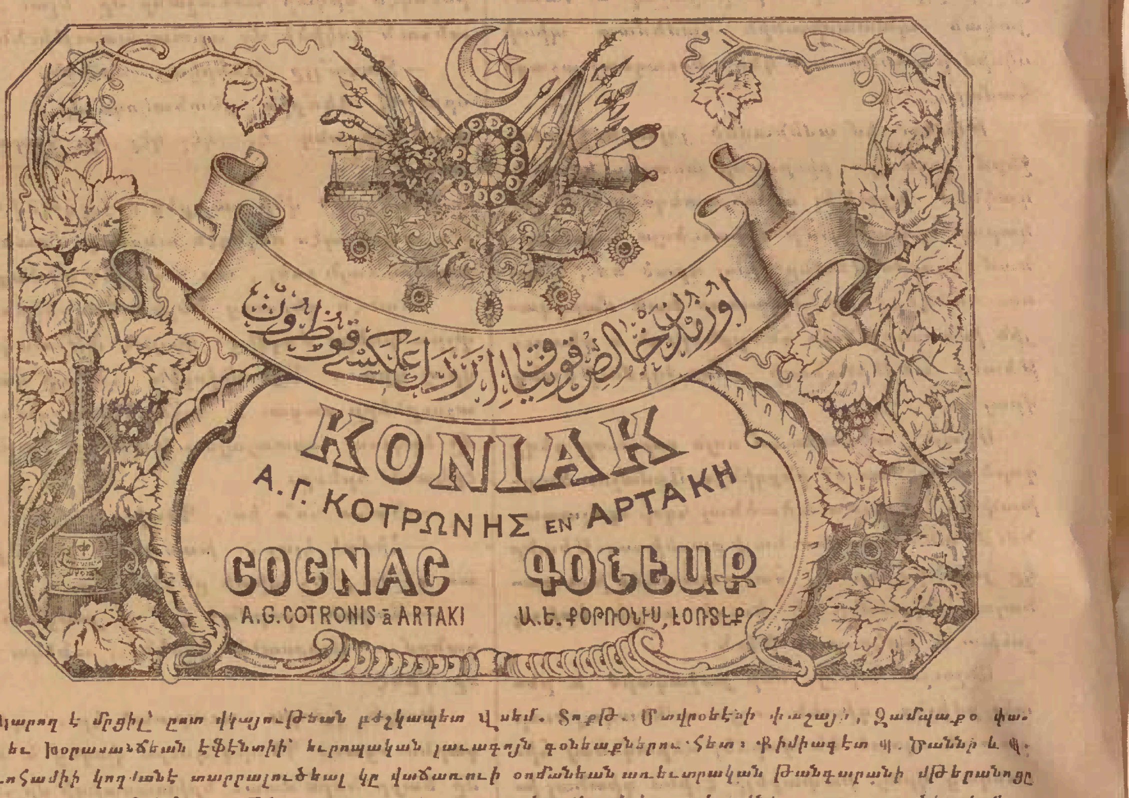

Կարող է մրցիլ' լաւ վկայութեան բժշկապետ Վաժմ. Տոքթ. Մավրօեէնի փաշայի, Ջամպաքօ փաշայի եւ Խօրասանճեան էֆէնտիի եւրոպական լաւագոյն գօնեաքներու հետ։ Քիմիագէտ Պ. Պաննի և Պ. Պառհամի կողմանէ տարրալուծեալ կը վաճառուի օսմանեան առեւտրական թանգարանի մթերանոցը որ ի Պոլիս, Չինճանլը֊ար, Թիւ 5. —100 ոսկւոյ պարգեւ վերոյիշեալ ըմպելիները տարրալուծելով վնասակար տարրի մը ամենափոքր մասնիկը գտողին։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, Թիւ 20, մեծ վաճառատուն Պորսաի և Եէնի Ճամի փողոց, Թիւ 8, Թիւնէլին մօտ։ Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկի ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մեկ ընտրութեամբ որ սքանչացում պիտի առթէ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նոյնչափ ալ հանդերձներու գնոց գերագոյն աժանութեանն կողմէ.

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՃԻՒՂԸ որք կը պարունակեն մեծաքանակ մանթօներ, բաճկոններ, բէլըրիններ (մարօնէզ, մետաքսեայ ատլասէ և առանց աստառի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանթօներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վիզիթներ, թաւշապատ և մուշտակաւոր ժաքեթներ, մուշտակաւոր ռօթոնտներ, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջիկներու և մանուկներու համար, ամենաընտիր ճաշակով և վայելչութեամբ։

Գիները չափաւոր կերպով հաստատ են 354

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՏԻԱՖԱՆ

Կ. ՄԱԶԻՆԻԵՏԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՓԱՐԻԶ — 32, Օբեռայի ծառուղին, 32 — ՓԱՐԻԶ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹՔ

ՏԻԱՖԱՆ

ՓՈՒՏՐԱ ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՐ

Ռուսական Օ տը Քոլոնեը	Ռէժանի անուշահոտութիւնք
Ա լա Բօ Տ'Էսքանեի ջուր	Սառա Պէռնար
Ֆեատրա անուշահոտութիւնք	Տիաֆան կաթ Իռիսի

Աճառք, Էքսթռէ, արդուզարդի ջուր, եայլն

Կը վաճառուի հոտեղինաց ամեն աղէկ վաճառատանց մէջ։

ՔԱՌՉՈՒԿ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄՊԱ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

NORTH BRITISH RUBBER Cº LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

NORTH BRITISH RUBBER Cº EDINBURGH

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քառչուկէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակիս վրայ գտնուածները թէ' իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաւտաքարէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր բրդենէն կերպասէ եւ զուտ կաւտաքարէ շինուած խիստ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կը հինցնէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ.

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քառչուկէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուին ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Ջմիւռնիա Արաստա չուկան, Հանրմփառէ Բիֆաթ էֆ.ի քով և ի Սելանիկ պէղէսթէն Շուկան գաֆաֆ Աճէմ Սէմիչ Օղլուի քով. Կեդրոնատեղին է, Կ.պոլիս, պաշճէ Գաբու Գօժամն օղլու խան դրան կից Թիւ 1 մթերանոցը։ 226

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնէ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Ռշանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ 33

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, Պարոն երեսփոխան, նախկին փոխ ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսական Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Միտիթէրրանէ» եր կաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՌ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վ. Լ. Մոնթմաննը և Էրինթի ածխահանից ընկերութեան.
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլըլըրինի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան.

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՍՄԸՆ, Հօթինկըր և Ընկ. դրամատարց տունէն.
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Փառիզայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն.
Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւրօրի և Ընկ. դրամատարց տունէն.
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լաւոնի երկաթուղեաց Ընկերութեան փոխիչ.
Ա. ՎԷՐՆ, Վէռն և Ընկ. դրամատարց տունէն, վարիչ Փրանսական պանքայի, ներկայացուցիչ Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային.

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պօռօն ժ. ՍԸՌԻԶ, նախկին ելեւմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՒ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեղը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանքայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2